

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Kadi Valgepea

**Muutused Tallinna infolehe Pealinn sisus keskvalitsuse ja omavalitsuse
suhete konstrueerimisel aastatel 2016-2017**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Ragne Kõuts, PhD

Tartu 2018

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	5
1.1. Riigi ja kohalike omavalitsuste suhe	5
1.2. Ajakirjanduse roll demokraatlikus riigis	6
1.3. Kohaliku omavalitsuse infokanalid	7
1.4. Omavalitsusmeedia auditoorium	9
1.5. Ajalehe Pealinn loetavus	11
1.6. Tallinna linna infoleht Pealinn	13
2. UURINGU EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED	20
3. UURIMISMEETOD JA VALIM	21
3.1. Kontentanalüüs	21
3.2. Kvalitatiivne sisuanalüüs	22
4. ANALÜÜSI TULEMUSED	24
4.1. Hinnangud linnale ja valitsusele	24
4.2. Linna ja valitsuse/riigi suhte kujutamine	31
4.2.1. Kriitika riigi suhtes	31
4.2.2. Linn riigi osana (kohalik pädevus ja tööde jaotus)	34
4.2.3. Linna ja riigi positiivne suhe ning koostöö	38
4.3. Kokkuvõte	40
5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	42
6. KOKKUVÕTE	46
SUMMARY	48
KASUTATUD KIRJANDUS	50
LISAD	53
Lisa 1 Kodeerimisel ja tekstianalüüsil kasutatud artiklid	53
Lisa 2 Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend	55
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	57

SISSEJUHATUS

Pärast Eesti taasiseseisvumist pikalt riigikogus opositsioonis olnud Keskerakonna valitsuserakonnaks saamisega on toimunud muutusi ka kohalike omavalitsuste tasandil sh Tallinna linna juhtimisel.

Tallinna linna valitsemisel on olnud Keskerakond juhtiv võimuerakond ning avalikkuses on sageli esitatud linna ja riigi omavahelisi „vägikaikavedamisi“. Keskerakonna saamisega koalitsiooni on olnud väljakutseks saada üle senisest keskvõimu ja omavalitsuse vastandamisest.

Valitsuse ja omavalitsuste suhe on uurimist väärt teema. Samuti nende suhte konstrueerimine nii üleriigilises meedias kui ka omavalitsuste enda meedias.

Tallinna linnal on kasutada väga erinevaid meediakanaleid oma sõnumite viimiseks elanikkonnani. Olulisemad nendest on Tallinna TV ja ajaleht Pealinn nii eesti kui vene keeles. Käesoleva töö uurimisobjektiks on ajaleht Pealinn.

Viimastel aastatel on kohalike ajalehtede areng olnud suurema tähelepanu all, mille on bakalaureusetöodes vaatluse alla võtnud U. Glase „Väikeleht Järvamaal Türi, Koeru ja Roosna-Alliku valla näitel“ (2016) ja M. Reino „Rapla valla infolehe ja selle lugejate uuring“ (2017).

Varasemalt on ajaleht Pealinn teemal kirjutanud bakalaureusetöö M. Vaikmaa (2010) „Ajaleht Pealinn 2009-2010“, mis keskendub lisaks põhjalikule lehe analüüsile ka Tallinna linnameediale ja sellega seotud kulutustele.

Ajalehe Pealinn uurimine pakkus huvi eelkõige mitmel põhjusel, milleks on Tallinnas võimalik oleva partei Keskerakonna saamine valitsusparteiks, Keskerakonnale uue juhi valimine 2016. aasta 5. novembril, kellest sama aasta 23. novembril sai Eesti Vabariigi peaminister. Samuti kohalike omavalitsuste valimised 2017. aasta oktoobris, millega seoses sai Tallinn uue linnaeapea. Olulise otsuse Tallinna linnameedia kuuluvuse osas tegi Keskerakond, kui otsustas ajalehed Pealinn ja Stolitsa anda üle Tallinna Linnavalitsusele 2017. aasta 13. märtsil, võõrandamise kokkulepe sõlmiti 2017. aasta 3. aprillil.

Kõik need sündmused on puudutanud Tallinna linnameediat, kus on olnud vaatluse all kanalid ja tellitav sisu ning selle edastamise vajalikkus Tallinna elanikele, kes moodustavad 1/3 Eesti rahvaarvust. Oluline on siinkohal märkida, et Tallinnas ilmuv ajaleht Pealinn on

Eesti suurima tiraažiga ajaleht, sõltumatu ja tasakaalustatud sisu on seega eriti teravalt päevakorral.

Käesolev bakalaureusetöö koosneb viiest peatükist. Esimene peatükk peatub antud uurimistöö teemaga seonduvatel peamistel teoreetilistel alustel, võttes vaatluse alla riigi ja kohalike omavalitsuste suhte, ajakirjanduse rolli demokraatlikus riigis, kohaliku omavalitsuse infokanalid, omavalitsusmeedia auditooriumi, infolehe Pealinn loetavuse ning toob välja muutused aastatel 2016-2017, võrreldes M.Vaikmaa uurimuse tulemustega aastatel 2009-2010. Järgnev peatükk keskendub antud töö uuringu eesmärgile ja püstitab uurimisküsimused. Kolmas peatükk tutvustab uurimismeetodit ja valimit ning neljas peatükk keskendub analüüsi tulemustele, kus tulemit ilmestavad joonised ja teksti näited. Töös kasutatud artiklite loend ja kontentanalüüsis kodeeritud kategooriad on välja toodud töö lõpus olevas lisas. Viimane peatükk kajastab tulemustest lähtuvalt järeldusi ja diskussiooni.

Tahan tänada oma juhendajat Ragne Kõutsi, kes aitas paremini mõista kohalike infolehete olemust ja paigutumist üldisel meediamaastikul ning suunas töö tervikuks kujunemist. Aitäh!

1. TÖÖ TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1. RIIGI JA KOHALIKE OMAVALITSUSTE SUHE

Kohalike omavalitsuste eesmärgiks on võimu teostamine ja kohaliku elu korraldamine väiksemates üksustes kui riik. Selle ülesande täitmiseks on seadusandluses üldjoontes kokku lepitud, millised ülesanded on keskvõimu ja millised kohaliku omavalitsuse kanda. Võimu teostamise käigus võib esineda teatud vastandumine keskvõimule, kui ülesannete ja ressursside maht ei ole tasakaalus või omavalitsus ja keskvõim näevad oma ülesandeid erinevalt.

„Riigiametite ülesanne on korraldada poliitikaid ja rutiinselt hallata oma valdkonda. Tihti delegeeritakse vahetu korraldamine teenust osutavatele piirkondlikele asutustele, hallatavatele asutustele või omavalitsustele. Riigiametitele jääb sellisel juhul vastuvõetud poliitikate kohaldamine, poliitika elluviimise infrastruktuuri kujundamine; tegevusplaanide, tegevusstandardite ja tulemuseesmärkide kujundamine, litsentseerimine, teabekorralduse süsteemi kujundamine, koolituse tellimine ja analüüs, investeringute korraldamine ja muidugi teenistuslik järelvalve. Ametid võivad delegeerida korraldusülesandeid ja luua tegutsemise infrastruktuuri ka eraõiguslikele toimijatele...” (Sootla, 2011:455).

Peamine, millest lähtuvalt on jaotatud ülesanded kohaliku omavalitsuse ja keskvalitsuse vahel, on tingitud kohalike ja regionaalsete funktsioonide erinevusest. Kohalikeks funktsioonideks on tegevused, mis taastoodavad isiksust, teda seejuures kujundades ja taastootes tema vajadusi. Kui kohaliku omavalitsuse ülesandeks on kogukonna elu juhtimine, siis keskvõimu ülesanded on seotud riigi üldstrateegia ja julgeolekuga, keerulisemate ja professionaalsemate ülesannetega (haridus-ülikoolid, kultuur- rahvusteater- ja raamatukogu jt), suuremate subjektide regulatsiooniga, üldiste poliitikate kujundamisega, suurema mahuga ülesannete ja üleriigiliste infrastruktuuridega (Nilp, 2006). Seega on oluline keskvõimul vähendada riigi sõltuvust omavalitsustest delegeerides ülesandeid ja vastustust omavalitsustele, mis omakorda annab kohalikele omavalitsustele reaalse autonoomia ning võimaldab iseseisvust läbi kohaliku demokraatia, kuna kohalikud omavalitsused otsustavad kohaliku eluga seotud küsimused ning kaitsevad elanikkonna huve.

Kohalik omavalitsus, mõeldes elanikule ja olles talle võimalikult lähedal, peab võimaldama elanikel kodukoha asjades kaasa rääkida, mis on ühtlasi demokraatia alus. Olles võimuasutus, tegutseb kohalik omavalitsus eelkõige kohalike elanike volitusel ning nende huvides (Sootla, 2002).

1.2. AJAKIRJANDUSE ROLL DEMOKRAATLIKUS RIIGIS

Massikommunikatsiooni vahendid on olulisel kohal demokraatliku poliitika kujundamisel, sest meedia loob võimalused aruteludeks, mis erineval viisil hõlmavad kogu rahvast ning võimaldavad teda poliitikaga kursis hoida ja harida.

Kuigi meedia sisu, olenemata mitmesuguste institutsioonide ja organisatsioonide survest peaks endas kandma sõnavabadust (McQuail, 2000), on massikommunikatsioonil ka teine roll, olles võimu rakendamise ja manipuleerimise vahend, sest poliitikud ja valitsustegelased omavad meediale paremat ligipääsu (Kalev, Toots, 2011). Seejuures on oluline säilitada meedia roll informatsiooni ja arvamuste vahendajana, kus määravad toimetaja valikud, mis annavad võimaluse arvamusi avaldada erinevatel vastuolulistel teemadel, olles valmis avalikustama konflikte ja vasturääkivusi, omamata liigset lähedust mõjukate tegelastega ning kus toimub taustainfo ja tõlgenduste esitamine lisaks faktidele (McQuail, 2000).

Tasakaalustatud kommunikatsiooni ja poliitilise võimu osas tuleb jälgida asjaolu, et võimulolijatele ei antaks mingeid eeliseid ning meediasse jõuaksid ka opositsioonilised ja tavalisest erinevad arvamused, arusaamad ja väited. Tasakaalustatus tähendab võimalikult vähest diskrimineerimist või kallutatust saatjate ja vastuvõtjate juurdepääsus meediale. Reaalne võimalik tasakaalustatus sõltub suuresti ühiskonna sotsiaalse ja majandusliku arengu tasemest ja selle meediasüsteemi kompetentsusest (McQuail 2001; Junkur 2008).

McQuail (2000) järgi on vaba ajakirjandus demokraatlikus riigis mitmekülgne ning seisneb järgnevas:

- auditooriumil on suur valikuvõimalus, kus sisu vastab enamuse huvidele ja eelistusele
- palju erinevaid juurdepääsusvõimalusi allikatele, mis toob välja mitmehäälsuse, võimaldades ühiskonda tõeselt ja mitmekesiselt kujutada.

1.3. KOHALIKU OMAVALITSUSE INFOKANALID

Üleriigiline meedia ei käsitle tavaliselt omavalitsustes toimunud sündmusi ja protsesse piisava põhjalikkusega. Sel põhjusel on kujunenud lisaks üleriigilisele ka kohalik ajakirjandus, mis on kohalikule elanikule lähemal. Eestis liigituvad kohaliku ajakirjanduse alla nt maakonnalehed ja kohalik raadio ning uudisportaalid. Lisaks annavad omavalitsused välja infolehti (Malmi, 2010), mis mitmel põhjusel ei ole ajakirjandus. Eesti avalikus arutelus nimetatakse omavalitsuste infolehti ja teisi meediakanaleid ka munitsipaalmeediaks.

Omavalitsuste infolehed eristuvad kohalikust ajakirjandusest oluliselt. Nt toob USA kohaliku ajakirjanduse uurija Jock Lauterer kogukondlikule ajalehele iseloomulikud tunnused välja järgnevalt:

- kohalikkus – kõik vajaliku igapäevasteks tegemisteks saab inimene teada kohalikust lehest, samuti saab ta siit teada kohalikud uudised, mida ükski teine meediakanal ei vahenda;
- teisena loetavus – kohalik leht on tavaliselt teine ajaleht üleriigilise lehe kõrval, sest riigi tasandi ja välisuudistega kursisolemiseks on tarvis lugeda üleriigilist lehte;
- leht ei ilmu iga päev – kohalikud lehed, mis ilmuvad paar-kolm korda nädalas, võivad küll laiema tähtsusega kohaliku uudise lugejani viimises ajaliselt päevalehtedele kaotada, kuid saavad selle tasa teha põhjalikkusega;
- juurdepääsetavus – kui suures lehes on väga keeruline, kui mitte võimatu tavainimesel otse ajakirjaniku jutule pääseda, siis kogukonnalehes on see lihtne;
- juhtiv roll – lehel on kogukonnas kaasa rääkimise seisukohalt oluline roll. Samuti püüab leht suunata lugejaid tervema ühiskonna poole ning aidata neil teha õigeid otsuseid. (Lauterer, Vahemaa, 2003).

Sellest tulenevalt saab väita, et kohalike lehtede potentsiaalne mõjujõud inimeste arusaamadele on eriti suur tänu sellele, et kohalikust lehest võetakse informatsiooni vastu regulaarsemalt, järjekindlamalt ning usalduslikumalt kui mistahes muust massiteabekanalist

(Suni 2008) ning kohalik ajaleht peaks kirjutama kohalike inimeste elust sõltumatult ja tasakaalustatult nendele samadele inimestele (Raudsaar, 2008), et seejuures oleks elanik informeeritud ja oskaks demokraatlikus riigis kaasa rääkida ning teha seda kohalikul tasandil, täites seeläbi oma kodanikukohust (Kõuts, 2016).

Omavalitsuse infoleht eristub kohalikust ajakirjandusest mitmes mõttes. Merilin Reino (2017) tõi oma Rapla vallalehte analüüsisivas bakalaureusetöös lähtudes Raivo Suni (2011) seisukohast välja, et enamik kohalike omavalitsuste infolehti on ajakirjandusest kaugel seetõttu, et neile ei ole võimalik kohandada ajakirjanduseetika koodeksit. Ajakirjanduseetika koodeksi kohaselt teenib ajakirjandus avalikkuse õigust saada tõest, ausat ja igakülgselt teavet ühiskonnas toimuva kohta. Peamise kohustusena on toodud välja ühiskonnas kriitiliselt poliitilise ja majandusliku võimu teostamise jälgimine (EALL, 1998). Kohalike omavalitsuste eesmärk on aga pajudel juhtudel olla teavitaja kohalikus omavalitsuses ja selle allasutustes toimuvast (Reino, 2017; Glase, 2016; Vaagen, 2011). Omavalitsuste infolehtedel puudub üldjuhul toimetustlik autonoomia sellise rolli täitmiseks (Vihalemm, Kõuts, 2004).

Omavalitsuse infoleht eristub ajalehtedest ka oma ilmunissageduse tõttu ning ei paigutu seetõttu ajalehtede alla, kuna Eesti Ajalehtede Liit aktsepteerib ajalehena aastas vähemalt 50 korda ilmuvat väljaannet. Seega saab vaadelda ajalehte Pealinn kui ajalehelaadset väljaannet ehk infolehte, mis ilmub aastas 42 korda. Ajalehelaadsetel lehtedel on enamasti teistsugune välimus, ilmudes harvem, kajastades teemasid ühekülselt ning avaliku kättesaadavuse ja arutelu puudumine (Vihalemm, Kõuts, 2004).

Kohaliku omavalitsuse infokanalid kannavad tihti kas pelgalt vahendavat ja informeerivat või poliitilise kommunikatsiooni teostamise ülesannet. Ajalehe Pealinn kaudu toimuvat poliitilist kommunikatsiooni on analüüsinud Madis Vaikmaa (2010).

Mõtestades lahti poliitilise kommunikatsiooni olemust, saab seda käsitleda kommunikatsioonina, mille käigus loodavad sõnumid ning nende sisu käsitlevad poliitikat (Jakobson, 2011). Poliitiline kommunikatsioon saab seega olla poliitiliste institutsioonide tegevus läbi poliitikute kõnede, kui ka otseste üleskutsete ja ajakirjaniku avaliku seisukohavõtu ühiskondlikult olulistes küsimustes (Jakobson, 2011).

Poliitilise kommunikatsiooni eesmärk võib olla kedagi veenda, seda mingi poliitilise ideoloogia, konkreetse tegevuskava või mõne poliitiku headuses. Samas võib poliitilise kommunikatsiooni eesmärk olla valitseva režiimi taastootmine, kus lisaks peale veenmise pakutakse kodanikule teavet otsuste langetamiseks ning vaba juurdepääsu kommunikatsioonile arutlemaks valikute ja otsuste üle (Jakobson, 2011).

Hindamaks poliitilise kommunikatsiooni teostamist, on selle puhul suur osakaal keelelisel väljendusel, mis poliitiliste küsimuste verbaalsel kujutamisel läbi sõnade ja fraaside, metafooride ja kõnekujundite, võimaldab edasiantavat kujutada elavalt ja liialdustega. Selline viis annab edastatavale sõnumile soovitud konteksti ja arengusuuna (Jakobson, 2011).

Kuna keskvalitsuse poliitika on Eestis järjest enam sõltuv kohaliku valitsuse tulemuslikkusest ja avaliku sektori legitiimsusest, siis on kohalikel omavalitsustel tekkinud tunduvalt suuremad võimalused ja õigustus mõjutada keskvalitsuse poliitilisi otsuseid (Sootla, Lääne, 2012). Kohalikul ajakirjandusel on siin oma roll, mis võib kanda endas poliitilist kommunikatsiooni.

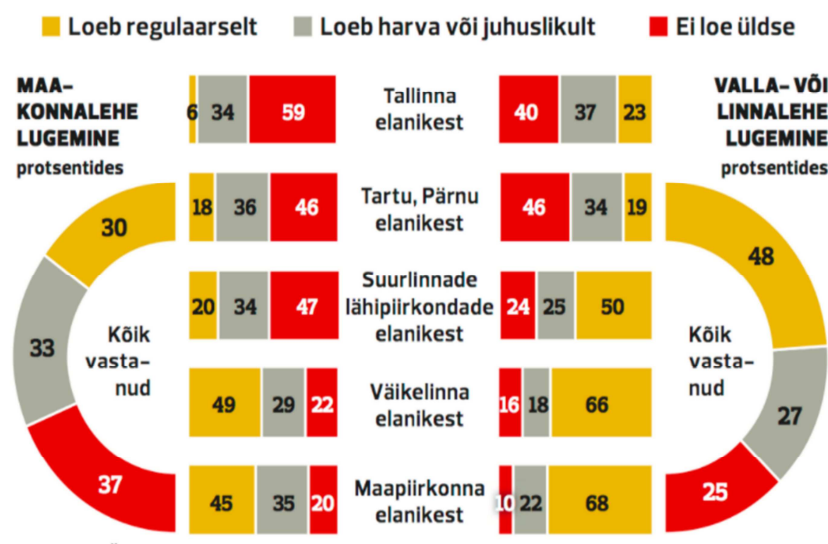
Kuigi ideaalis peaks kohalik ajakirjandus esitama piirkonnas olemasolevate vaadete paljusust ning tooma kuuldavale erinevate rühmade hääle, ei pruugi kohalik ajakirjandus olla kuigi kriitiline või tahta oma veergudele konflikte (Uus, 2012).

Valitsevate erakondade hääle domineerimine ning kriitika puudumine koalitsiooni tegevuse suhtes on omane seevastu omavalitsusmeediale (Glase, 2016; Vaagen, 2011).

1.4. OMAVALITSUSMEEDIA AUDITOORIUM

Infot kohaliku tasandi sündmuste kohta saavad omavalitsusüksuste elanikud enamasti kohalikust meediast või omavalitsusmeediast.

2014. aastal Tartu Ülikooli poolt läbi viidud uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ (2014) tulemusena, milles vaadeldi lisaks üleriigilistele ja kohalikele lehtedele ka maakonna ja omavalitsuste infolehtede loetavust (vt joonis 1), saab järeldada et valla või linna infolehe loetavus on eestlaste seas laiemalt levinud kui maakonnalehe lugemine (Kõuts, 2016; Reino, 2017) ning väljaspool Tallinna, eelkõige väikelinnades ja maapiirkondades on kohalikud lehed ja omavalitsusmeedia olulisemal kohal. 66% väikelinna elanikest ja 68% maapiirkonna elanikest loeb regulaarselt kohalikku lehte.

Joonis 1: Maakonnalehtede ja omavalitsuslehtede loetavus piirkondade lõikes, %. (TÜ uuring „Mina. Maailm. Meedia“ 2014) (Joonis: Postimees)

Üleriigilisest ajakirjandusest erineb kohalik ajakirjandus selle poolest, et peab rohkem arvestama oma lugejaskonnaga, kuna on inimestele kohalike uudiste edastamisel esimene infoallikas. See väide kehtib nii kohaliku ajakirjanduse kui ka omavalitsusmeedia kohta. Kohalikku ajalehte võib nimetada ka omamoodi fenomeniks, kuna sellist informatsiooni ei ole üleriigilistest ajalehtedest võimalik saada (Vokksepp, 2008).

Väljaspool Eestit tehtud uuringud on näidanud, et kõige levinuma meediaauditooriumi moodustavad kohalike ajalehtede lugejad või kohalike raadiote kuulajad, moodustades teatud sotsiaalse grupi, kusjuures grupil on ühine oluline sotsiaalne või kultuuriline tunnus – ühine elukeskkond ja kuulumine kohalikku kogukonda. Kohalik meedia aitab seeläbi kaasa kohaliku teadlikkuse kasvule ja kuuluvustundele (Janowitz 1952; Stamm 1985 ja 1997; McLeod jt 1996; Rothenbuhler jt 1996).

Kohalik kuuluvus määrab ja säilitab suurt hulka meediaga seotud huvisid (näiteks vaba aja, keskkonna, töö, sotsiaalsete võrgustikega seotud huvid) ja kohalik meediareklaam teenindab kohalikku kaubandust, tööturgu ja muidugi kohalikku elanikkonda. Sotsiaalsed ja majanduslikud jõud aitavad üheskoos kaasa kohaliku meedia integreeriva rolli tugevnemisele.

Isegi kui mõni kohalik meediakanal lõpetab tegevuse, säilib kohalikest elanikest koosnev auditoorium (McQuail 2000: 332, Õuema 2008 kaudu).

Omavalitsuste infolehti levitatakse sageli tasuta, kuid nende levi laieneb ka tänu internetile.

Kuna omavalitsuste veebilehtedel on viide kohalikule infolehele, siis on nende lehtede loetavuses oluline roll interneti laialdasel levikul, mis võimaldab neid tarbida sõltumata geograafiliselt kaugusest ning samas kaasata inimesi lehe tegemisse. Soovist lehele midagi teada anda, saab kasutada meiliaadressi. Internet võimaldab anda tagasisidet või jätta kommentaare ning meeldimisi Facebooki lehele, mis toovad välja lugejate eelistusi ja on aluseks paberlehe koostamisel (Reino, 2017).

Eeltoodu kehtib paljuskki ka Tallinna kui omavalitsuse osas. Tallinna linna elanikkonnale ei ole suunatud ühtegi maakonnalehte ning Tallinna sündmusi kajastavad eelkõige üleriigilised väljaanded (sest tegu on Eesti suurima omavalitsusega). Täiendavat infot saab elanikkond linnas toimuva kohta linnaosavalitsuste lehtedest, ajalehest Pealinn ja linna oma telekanalilt Tallinna TV. Tegutseb mitmeid raadioprogramme ning samuti infoportaale. Linnas toimuva vastu huvi tundval elanikul näib olevat valikuvõimalust piisavalt infot saada.

1.5. AJALEHE PEALINN LOETAVUS

Iga-aastase AS Emor poolt läbi viidud Eesti Meediauuringu põhjal selgub, et 2015. aastal oli ajalehe Pealinn lugejaid 57 000 (sh muust rahvusest lugejaid 14 000) ja Stolitsa lugejaid 79 000 (sh muust rahvusest lugejaid 75 000), võrdluseks saab siinkohal välja toodud Postimees, mille lugejaid oli 153 000, Õhtuleht -138 000, Maaleht – 128 000.

2016. aastal oli infolehe Pealinn lugejaid 59 000 (sh muust rahvusest 10 000) ja Stolitsa lugejaid 86 000 (sh muust rahvusest 80 000).

Seega saab öelda, et kohaliku Tallinna infolehe Pealinn ja Stolitsa lugejate arv kogu Eestis tõusnud.

2016. aastal on Stolitsa 50 suurema püsilugeja osakaaluga väljaannete hulgas kohalike infolehtede seas 3.kohal 82%ga, ajaleht Pealinn 8.kohal 79%ga. Suurim püsilugejate protsent on Maa Elu 90% ja Lääne Elu 85%.

Võttes siinkohal vaatluse alla Tallinnas loetavad lehed, selgub uurimistulemuste põhjal, et 2015. aastal Tallinnas loetavatest ajalehtedest on suurima lugejatearvuga Stolitsa (64 000) järgneb Eesti Ekspress (47 000), Postimees (46 000) ja Pealinn (45 000).

2016. aastal Tallinnas loetavatest ajalehtedest on suurima lugejatearvuga Stolitsa (58 000) ja Pealinn (44 000), järgneb Postimees (40 000).

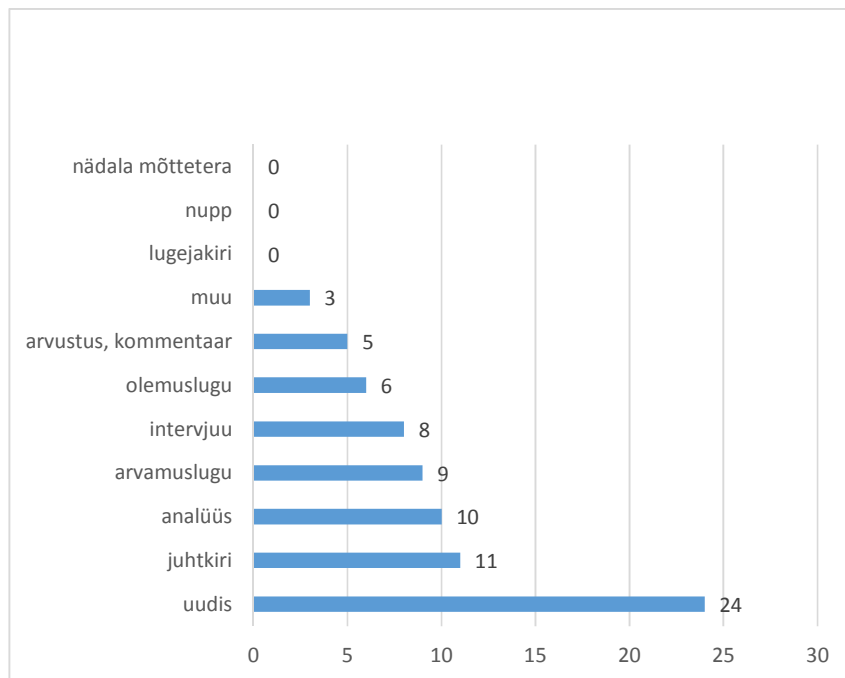
Sellest omakorda järeldub, et Pealinn ja Stolitsa lugejate arv Tallinnas on pisut vähenenud, kuid samas on need ajalehed Tallinna loetavamad. Vähenemise määrab ära üldine ajalehtede loetavuse langus.

Vanuserühmade hulgas oli 2016. aastal suurim loetavus Pealinn puhul 60-74 a hulgas 25 000 (kogu lugejaskond 59 000) ja Stolitsa puhul samas vanuserühmas 32 000 (kogu lugejaskond 86 000).

Arvestades ajalehe Pealinn suurt loetavust, pakub huvi see, millise sisuga lugeja selles väljaandes kokku puutub. Ajalehe Pealinn sisu aastatel 2009-2010 uuris Madis Vaikmaa (2010) ning võrdlusena viisin oma seminaritöö raames samal põhimõttel läbi sisuanalüüsi aastate 2016-2017 kohta (Valgepea, 2018). Järgmises peatükis esitan nende kahe töö põhjal esilekerkinud olulisemad sarnasused ja erinevused.

1.6. TALLINNA LINNA INFOLEHT PEALINN

Läbiviidud kontentanalüüs artiklite žanrilise jagunemise osas näitas, et suurem osakaal oli 76 kodeeritud artikli puhul uudisel, mida esines 24 (32%) juhul ning mida sai otseselt seostada linnas ja riigis asetleiva osas (Valgepea, 2018). Võrreldes 2009-2010 tulemustega, kui uudist esines 16 juhul (Vaikmaa, 2010) saab täheldada selle mõningast tõusu aastatel 2016-2017 (vt joonis 2). Juhtkirju, milles esines linna või riigi mainimist oli antud uurimuses 15 lehenumbri kohta 11 (14%) mis jäi 2009-2010 aastaga ligilähedaseks 16 - lehenumbri kohta 13 linna või riiki maininud juhtkirja (Vaikmaa, 2010).

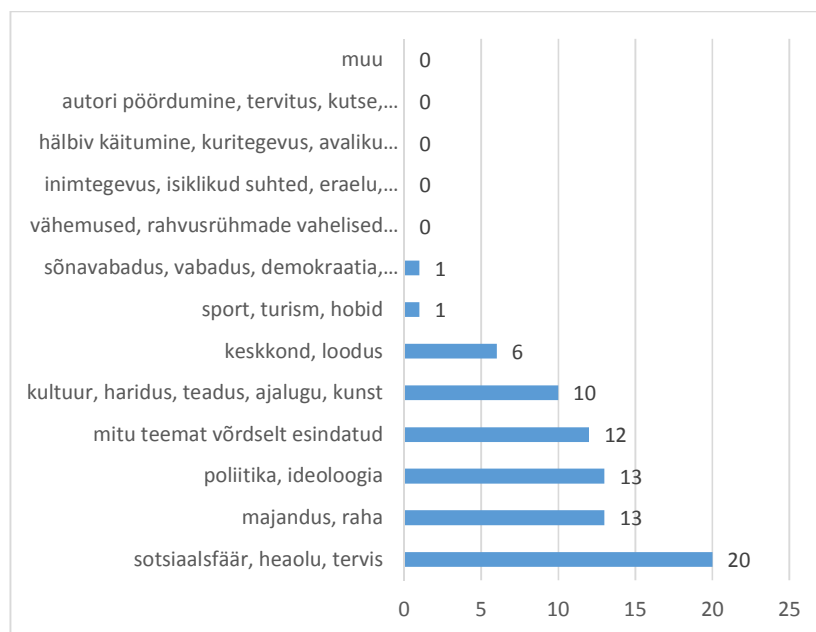
Joonis 2: Artiklite žanriline jagunemine ajalehes Pealinn aastatel 2016-2017 (Valgepea, 2018)

Võrreldes artiklite autoreid kahel perioodil selgus, et enim on autoriks väljaandele töötav ajakirjanik, mida oli 47 (69%) juhul ning autorita artikleid oli 15 (22%), mis sai kodeeritud väljaande toimetuse alla (Valgepea, 2018). Samas on eelnevas uuringus 2009-2010 olnud ilma autorita artikleid 24 (Vaikmaa, 2010). See omakorda näitab, et artiklid on enam kindla ajakirjaniku kirjutatud ja toimetusepoolsete artiklite arv on vähenenud. Keskerakonna ja temaga koalitsioonis olevate parteidega (SDE, IRL) seotud autoreid esineb 5 (7%) juhul ning

2009-2010 on see 9 juhul (Vaikmaa, 2010). Linnavalitsuse töötajat autorina ei eristunud, kuna linna nimel esinenud autorid olid pärit Keskerakonnast ja said ka vastavalt kodeeritud.

Artiklid teemade järgi tõi välja, et 2016-2017 peamisteks artiklites kajastatud teemadeks olid sotsiaalsfäär, heaolu, tervis, mida esines 76 kodeeritud artikli puhul 20 (26%) juhul. Antud teemad leidsid suuremat kajastust kohalike omavalitsuste volikogude valimiseelsel perioodil, mis selgitasid sellesse valdkonda tehtut ja planeeritavat (sotsiaalmajad, uus haigla). Majandus ja raha oli teemaks 13 (17%) juhul ning sellega võrdväärselt leidsid kajastust ka teemad poliitika, ideoloogia ja artiklid, kus oli mitu teemat võrdselt esindatud (Valgepea, 2018) (vt joonis 3). Siinkohal vaadeldes 2009-2010 aasta tulemusi oli olulisem teema majandus ja raha, mis kajastus 76st artiklist 29 juhul ning millele järgnes sotsiaalsfäär, heaolu, tervis (20 artiklit) ja poliitika, ideoloogia (12 artiklit)(Vaikmaa 2010).

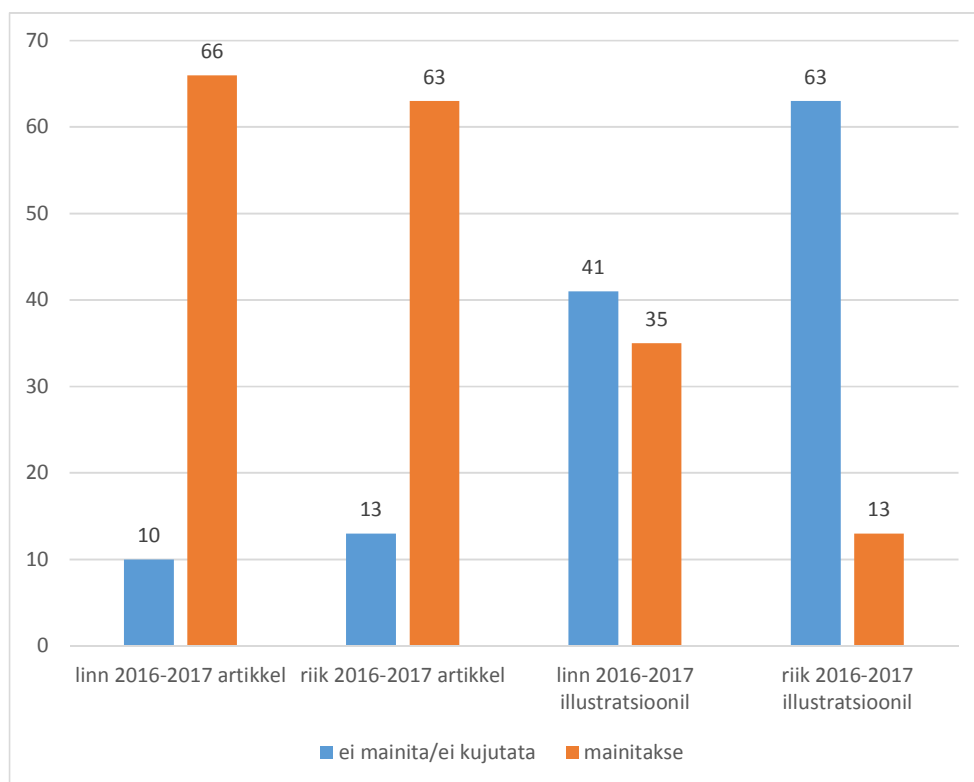
Sarnaselt M.Vaikmaa (2010) uurimistööle, ei ilmnenud ka 2016-2017 teemat vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted, mida tõenäoliselt kajastab teine kanal, Stolitsa.

Joonis 3: Ajalehe Pealinn artiklite teemad 2016-2017 (Valgepea, 2018)

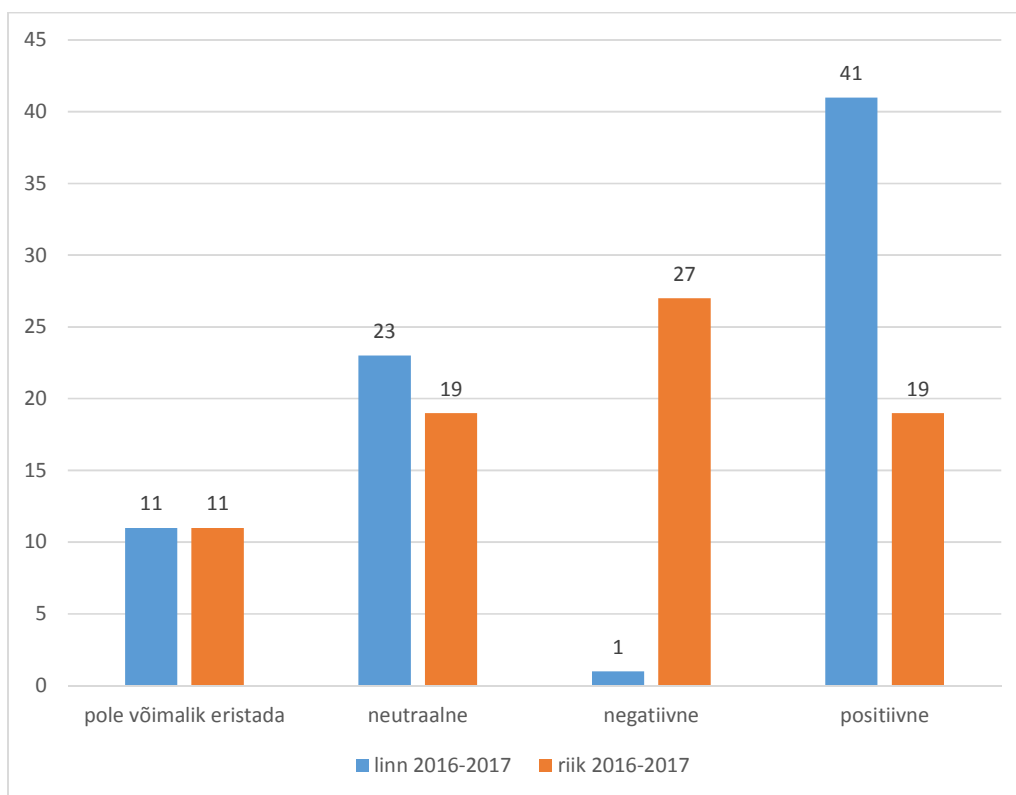
Linna ja sellega seonduva ning riigi ja sellega seonduva mainimine artiklis ja kujutamine fotol või illustratsioonil alusel saab öelda, et kodeeritud 76 artiklist on linna ja riigi mainimine võrdselt enamustes artiklites (linn 66 - 87%, riik 63 - 83%) (Valgepea, 2018) (vt joonis 4).

2009-2010 oli linna mainitud sama palju, kuid riigi suhtes oli mainimisi enam, 73 juhul. Illustratiivse materjali kujutatakse linna sama palju kuid riiki kujutatakse 2016-2017 enam, 13 (17%) juhul (2009-2010 8juhul) (Vaikmaa, 2010).

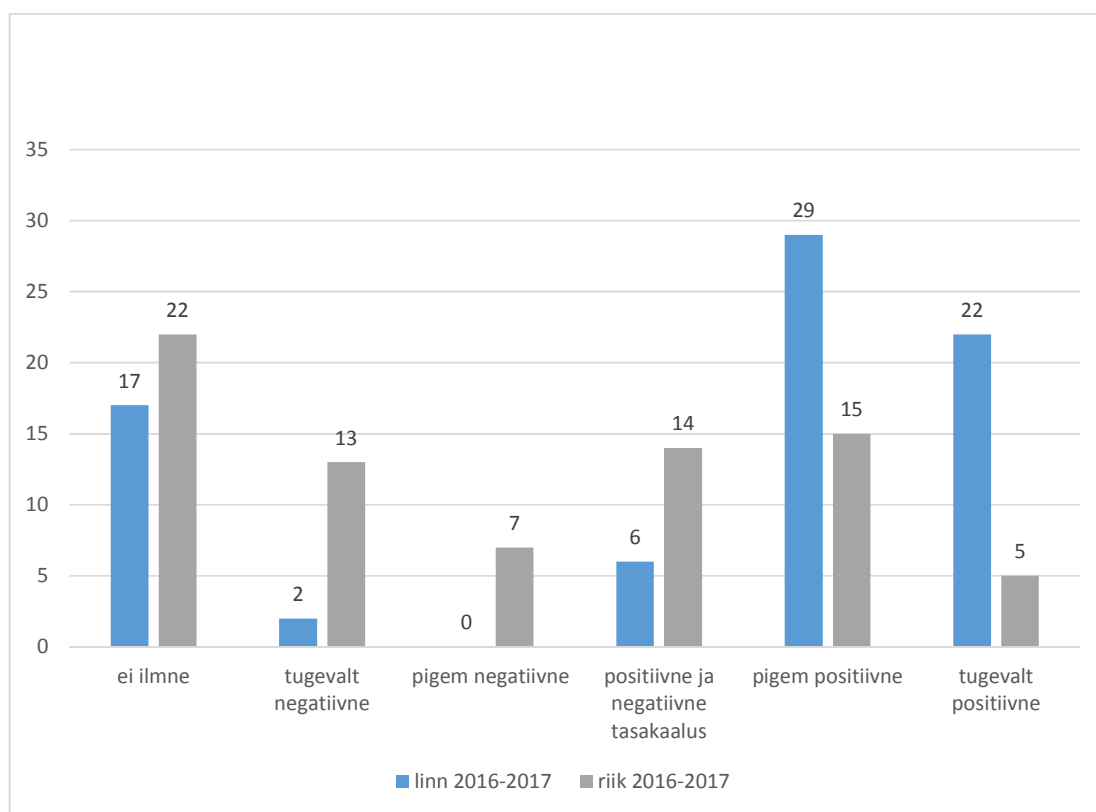
Joonis 4: Linna ja riigi mainimine analüüsitud artiklites ajalehes Pealinn aastatel 2016-2017 (Valgepea, 2018)

Artiklite üldise tonaalsuse osas linnale ja riigile ning nendega seonduvale saab täheldada kahe vaatluse all oleva perioodi jooksul suuremaid muutusi. 2009-2010 olid artiklid enamuses 69 juhul riigi suhtes negatiivse tonaalsusega ja linna suhtes puudusid (Vaikmaa, 2010). Positiivne tonaalsus oli linna suhtes 42 juhul ja riigi suhtes avaldus kolmes artiklis. 2016-2017 on artiklid küll tonaalsuselt eelneva riigi suhtes tugevalt negatiivsed, kuid uue valitsuse moodustamisega on negatiivset tonaalsust riigi suhtes võimalik leida vaid 27 (36%) artiklis (Valgepea, 2018), mida on üle poole vähem võrreles aastatega 2009-2010 (Vaikmaa, 2010). Positiivne tonaalsus on linna suhtes jäänud samaks ja riigi suhtes tõusnud tunduvalt (19 e. 25%) ning samuti on neutraalse tonaalsusega artiklite arv linna ja riigi suhtes tõusnud, vastavalt 23 (30%) ja 19 (25%) (Valgepea, 2018) (vt joonis 5).

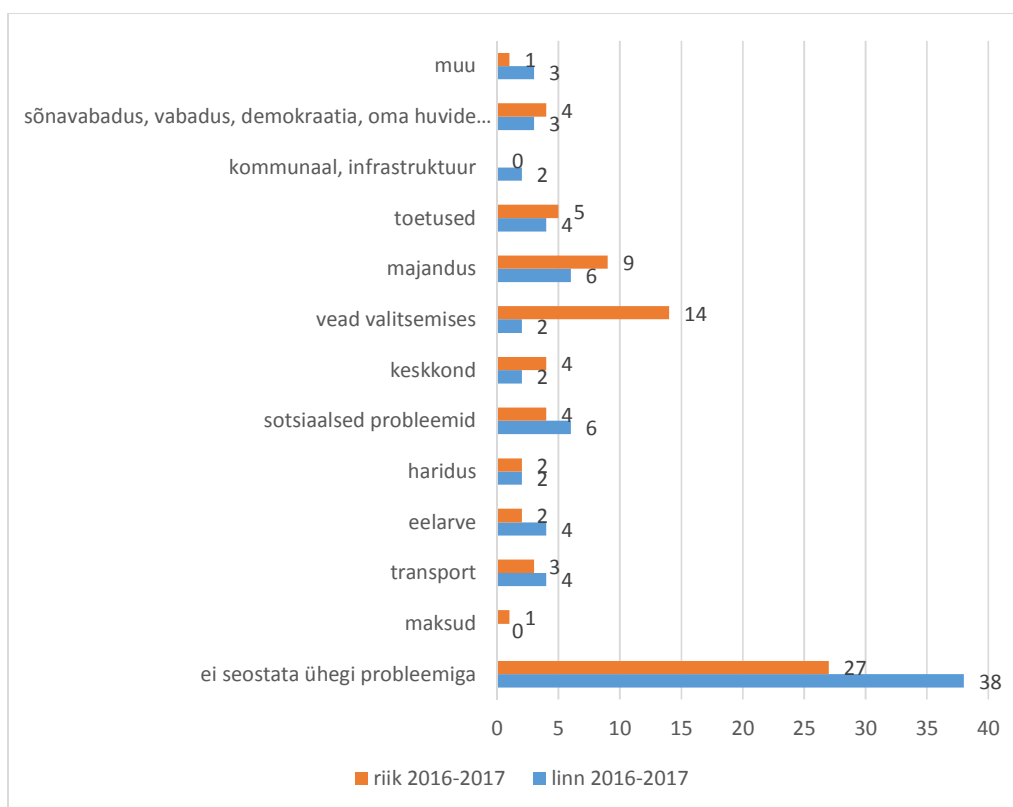
Joonis 5: Ajalehe Pealinn artiklite tonaalsus Eesti riigi ja Tallinna linna suhtes 2016-2017 (Valgepea, 2018)

Ajalehe Pealinn sisu analüüsi teisel perioodil ei ilmnud hinnangut riigi suhtes 22 (29%) juhul. Pigem positiivne hinnang linna suhtes oli 29 (38%) ja tugevalt positiivne 22 (29%) (Valgepea, 2018) (vt joonis 6). Võrreldes aastatega 2009-2010 (45 juhul) on see tõusnud. Riigi suhtes on pigem positiivset ja tugevalt positiivset hinnangut 20 juhul, kui 2009-2010 esines seda vaid kahes artiklis (Vaikmaa, 2010). Riigi suhtes on seoses Keskerakonna võimule tulekuga 2016. aastal toimunud muutused ajaleht Pealinn artiklite osas, mis kajastavad pigem negatiivset 7 (9%) või tugevalt negatiivset hinnangut riigi suhtes 13 (17%), kokku 20 juhul (Valgepea, 2018), samas 2009-2010 oli see 70 juhul (Vaikmaa, 2010).

Joonis 6: Ajalehe Pealinn artiklites linnale ja riigile antud hinnangud 2016-2017 (Valgepea, 2018)

Samuti vaatasin oma seminaritöös, kuidas seostatakse linna ja riiki probleemidega (vt joonis 7). Kodeeritud 76 artiklist ei ilmnenu linnaga seonduvaid probleeme 38 (50%) juhul (Valgepea, 2018), samas kui 2009-2010 oli see poole väiksem s.o 16 juhul (Vaikmaa, 2010). Peaaegu poole vähem esines viitamist „vigadele valitsemises“ - vaid 14 (18%) juhul (Valgepea, 2018), kui 2009-2010 esines seda 25 juhul (Vaikmaa, 2010). Paljus seisnes see linna tasandil toimuvate muutustega, seoses kohalike omavalitsuste volikogude valimistega ja Keskerakonna võimuletulekuga. Saab öelda, et artiklid olid tuleviku suhtes positiivsed, pigem kajastati ootusi ja tunduvalt vähem probleeme (Valgepea, 2018). Seda sai täheldada ka maksudega seonduvate probleemide osas, kus 2016-2017 olid need linna ja riigi suhtes olematud (Valgepea, 2018), samas kui 2009-2010 oli neid riigi suhtes 7 ja linna suhtes 6 (Vaikmaa, 2010). Vastupidine seis oli seoses majandusega, kus 2016-2017 oli seda riigi suhtes 9 (12%) ja linna suhtes 6 (8%) (Valgepea, 2018), samas 2009-2010 riigi suhtes vaid ühel juhul ja linnale puudus (Vaikmaa, 2010).

Joonis 7: Ajalehe Pealinn artiklites riigi ja linnaga seoses esile toodud probleeme aastatel 2016-2017 (Valgepea, 2018)

Oma seminaritöö tulemusi ja Vaikmaa (2010) leide võrreldes saab täheldada, et linna suhtes on aastatel 2016-2017 artiklid infolehes Pealinn positiivsed samasuguses ulatuses, kui aastatel 2009-2010. Lisandunud on enam neutraalsust. Riigi suhtes on tunduvalt vähenenud negatiivsed kajastused ja samuti saab täheldada enam neutraalsust (Valgepea, 2018).

Seminaritöö ei andnud aga vastust, kuidas täpsemalt riigi ja omavalitsuse suhet konstrueeritakse. Selle konstruktsiooni avamine on käesoleva töö ülesanne.

2. UURINGU EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED

Uuringu eesmärk on vaadelda lähemalt, kuidas infoleht Pealinn kajastab Eesti riiki ja Tallinna linna ning nende omavahelist koostööd kahe erineva valitsuse ajal – 48. (Taavi Rõivase) valitsuse ja 49. (Jüri Ratase) valitsuse ajal, st aastatel 2016-2017.

Peamised uurimisküsimused:

1. Missuguseid muutusi saab täheldada Eesti riigi kajastamisel infolehes Pealinn?
2. Missuguseid muutusi saab täheldada Tallinna linna kajastamisel infolehes Pealinn?
3. Millisel viisil kajastab infoleht Pealinn Eesti riigi ja Tallinna linna omavahelist suhet?

3. UURIMISMEETOD JA VALIM

Esmasel uuringul moodustas üldkogumi infolehe Pealinn 2016. aasta november - 2017. aasta november ilmunud paberlehed, mida ilmus 39 numbrit ja millest uuringusse kaasati 15 lehenumbrit juhuslikkuse alusel. Sellest lähtuvalt valisin antud uuringusse 15 lehenumbrit välja artiklid, milles viidati Tallinna linnale ja Eesti riigile. Selliseid artikleid sai valimisse kaasatud mõlemast aastast (2016 ja 2017) 12 ning nende kriteeriumiks oli, et kõigis artiklites oleks vähemalt ühe lõigu ulatuses analüüsitud/kirjeldatud/hinnatud nii riigivalitsust kui ka Tallinna linnavalitsust.

Bakalaureusetöö valim on kitsendus seminaritöö valimist (Valgepea 2018). Käesolevas töös analüüsitud artiklite nimekiri on toodud lisa 1.

3.1. KONTENTANALÜÜS

Esitan tausta loomiseks esmalt seminaritöö põhjal tehtud ja praeguseks analüüsiks valitud 24 artikli kontentanalüüsi tulemused – artiklite žanrid ja hinnangud. Kontentanalüüs lähtus seminaritöö tarbeks läbi viidud analüüsist, tuginedes osaliselt seminaritöö kodeerimisjuhendile (vt lisa 2).

Oluline oli siinkohal kodeerida hinnangut.

Hinnang (inglise keeles *evaluation*) on hindamise tulemusel saadud arvamus või otsustus objekti kohta. Hinnang võib põhineda teadaolevatel objektiivsetel andmetel, hindava isiku kogemustel, tähelepanekutel või vaatlustel (Wikipedia).

Artikli hinnang viitab sellele, millist muljet kujundatakse artiklis linna või valitsuse/riigi suhtes (negatiivne – kui subjekti kritiseeritakse, tuuakse välja selle puudujääke, positiivne – kiitev ja esiletõstev). Hinnangu kodeerisin Tallinna linna, Taavi Rõivase ja Jüri Ratase valitsuse suhtes.

Hinnang linnale kodeeriti siis, kui hinnangu subjektiks oli „Tallinna linn“, „Tallinna linnavalitsus“, „linnavolikogu“, „linna koalitsioon“.

Hinnang keskvalitsusele kodeeriti siis, kui artiklis nimetati ainult vabariigi valitsust (jäeti kõrvale artiklid, milles viidati nt mõne ministeeriumi tööle, riigikogule, erakondadele, riigile

tervikuna). Väga sageli aga nimetati artiklites üldiselt „riiki“, pidades samas siiski silmas just riigivalitsemist/riigijuhtimist. Sel põhjusel sobisid analüüsiks ka artiklid, milles oli linnale vastandavaks või linnast eristuvaks subjektiks „riik“ kui selline.

3.2. KVALITATIIVNE SISUANALÜÜS

Lisaks viisin samas valimis (24 artiklit) läbi kvalitatiivse tekstianalüüsi, et tuua esile, kuidas ja milliste keeleliste vahenditega kujutatakse linnavalitsust, millistega riigi valitsust ning kuidas nende omavahelist suhet konstrueeritakse.

Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab mõista ja kirjeldada uuritavat, leida seoseid ja tuua välja põhjusi ning prognoosida tuleviku arenguid, tehes seda läbi tekstide sisu ja kontekstilise tähenduse uurimise (Kalmus; Masso; Linno, 2015).

Artiklid, milles on käsitletud Eesti riiki ja Tallinna linnavalitsust või linna abstraktselt, sellest otsisin linna ja riigi iseloomustamiseks kasutatud omadussõnu ja tegevusi, milles neid subjekte kujutati – näiteks:

Riiki/valitsust iseloomustatakse negatiivsete terminitega -

valed otsused, häbiga taandumine, ülbus ja kõrkus, ei hooli elanikest, ei lahenda probleeme.

Riiki/valitsust iseloomustatakse positiivsete terminitega -

hoolib elanikest, edasiviivad muutused kohalike omavalitsuste tasandil, valitsus sisendab usku.

Linna ja riigi suhet iseloomustatakse nt -

edasiviiv koostöö, riik arvestab linna vajadustega, riik panustab linna objektidesse, riik toetab erinevaid valdkondi, linna ja riigi hea läbisaamine.

4. ANALÜÜSI TULEMUSED

Kontentanalüüsis vaatluse all olnud 24 artiklist olid seitse uudised, kuus juhtkirjad, kolm arvamislugu ja kolm olemislugu. Valimis oli ka kaks intervjuud, kaks analüüsi ja üks arvustus.

Kontentanalüüsi peamiseks eesmärgiks on välja tuua, milline on 24 artiklis esinev hinnang Tallinna linnale, T.Rõivase 48.valitsusele ja J.Ratase 49.valitsusele ning mis ühtlasi näitab, kuidas konstrueerib infoleht Pealinn lugejatele linna ja riigi suhet.

4.1. HINNANGUD LINNALE JA VALITSUSELE

Hinnang Tallinna linna, T.Rõivase 48. valitsuse ja J.Ratase 49. valitsuse suhtes.

Hinnangu suhtes on eraldi kodeeritud 48. ja 49. valitsust ning võrreldud Tallinna linnale antud hinnangutega (vt joonis 8).

Hinnang T.Rõivase juhitud 48. valitsuse suhtes on 24 kodeeritud artiklis 13 juhul tugevalt negatiivne ja 7 juhul pigem negatiivne, samas J.Ratase juhitud 49. valitsuse ja Tallinna linna suhtes tugevalt negatiivne ja pigem negatiivne hinnang puuduvad. J.Ratase 49. valitsus ja Tallinna linn on tugevalt positiivne vastavalt 11 ja 10 artiklis. Pigem positiivset kajastub Tallinna linna suhtes 12 ja 49. valitsuse suhtes 8 juhul. Artiklites esines enamasti tugev negatiivsus 48. valitsuse suhtes ja tugev positiivsus 49. valitsuse suhtes.

Riiki ja valitsust iseloomustatakse negatiivsete terminitega.

Riigi ja valitsuse kujutamine negatiivselt tuli analüüsi käigus välja vaid T.Rõivase juhitud valitsuse osas. Domineerivaks said selle valitsuse puhul valed otsused, häbiga taandumine, ülbus ja kõrkus, riik ei hooli elanikest ega lahenda probleeme.

Enamasti olid need seotud teemadega, mis Eestis hetkel ümberkorraldamist vajavad, nagu haigekassa süsteem, pensionisüsteem jt.

„Selle asemel, et viia Eesti viie rikkaima riigi hulka, tuli oravatel viimaks häbiga taanduda, kuid nad võitlevad oma väljamõeldud maailma kokkukukkumise vastu edasi, andmata endale aru, et neid kukutas nende enda vale usk. Usk, mis ütles, et paduliberaalne majanduspoliitika on Eesti edu alus ja ainus võimalus. Ja kui seda libausklikku kivistas aastatega kosunud ülbus, kõrkus ja tahtmatus teistega arvestada, siis võib muidugi aru saada, miks praegu niimoodi käitutakse.“

Karle, I. (2016). Kukutatud kõrkus. *Pealinn*, 14. november.

„Ei tule üllatusena, et seal kus algavad tõsised probleemid, lõpevad seadused. Eesti valitsuspoliitikud ei ole seni tegelenud ebapopulaarsete teemadega.“

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

„Haigekassa vireleb rahapuuduse käes, olles mitmekümne miljoniga miinuses. Rõivas aga ei tunnista probleemi ja on korduvalt süüdistanud haigekassa juhatust ja „raha laristavaid“ haiglaid.“

Lepassalu, V. (2016). RÕIVASE PROHMAKATE TOP: Kiratsev tervishoid ja aktsiisitõus. *Pealinn*, 14. november.

„Lisaks jõudis krahhi pensionisüsteem: inimeste raha pensionifondides pigem kahaneb kui kasvab.“

Lepassalu, V. (2016). RÕIVASE PROHMAKATE TOP: Kiratsev tervishoid ja aktsiisitõus. *Pealinn*, 14. november.

„Riikliku hoolduspoliitika puudumist on põhjendatud perekonnaseadusega. Aga kuidas saab perekond hakkama? Kas see on võimalik riigipoolse toeta, kui hoolduskulutused võtavad pere kogu sissetuleku ja rohkemgi veel?.“

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

„On kehtinud põhimõte, et igaiüks saagu ise hakkama ja riik aitab vaid neid, kes end ise aidata suudavad.“

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

„Tänane empaatiavõimetu suhtumine viib meie ühiskonna aina suuremasse ummikseisu.“
Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

Riiki ja valitsust iseloomustatakse positiivsete terminitega.

Positiivsust nähti vaid J.Ratase valitsusega seoses, seda just riigi hoolimisega elanikest ning ees seisvate oluliste muutustega, mis heaolu suurendavad. Valitsus sisendab tuleviku osas optimismi.

„Loodame, et uus peaminister Jüri Ratase suudab õigesti hinnata oma enneolematult head reitingut, sest rahva ootused on nüüd vaja täita tegudega. Ratase ja tema valitsus peavad meile näitama, et nad suudavad oravate võimust maha jäänud seisakusse ja tuulevaikusesse tuua uut liikumist ja uusi tuuli.“

Õunmaa, O. (2016). Imede aeg poliitikas. *Pealinn*, 19. detsember.

„J.Ratase: „Minu juhitava valitsuse eesmärk on murda tekkinud poliitiline ja ideoloogiline seisak.““

Arujärv, M.-L. (2016). RATAS: Vähem teenivatel inimestel peavad maksud olema madalamad! *Pealinn*, 14. november.

„J.Ratase : „On vaja muuta poliitilist kultuuri. Kui me räägime valdkonnapoliitikast, siis ma ütlen, et minu jaoks on kõige suurem väljakutse, et kuidas siin Eesti ühiskonnas inimene hakkama saab – see sõltub majanduspoliitikast, hariduspoliitikast jne. Samuti rõhutan, et Eesti maksusüsteemi peaks kindlasti muutma.““

Arujärv, M.-L. (2016). RATAS: Vähem teenivatel inimestel peavad maksud olema madalamad! *Pealinn*, 14. november.

„Keskerakonna eesmärk valitsuskõnelustel on tänase maksusüsteemi progressiivsemaks muutmine.“

Arujärv, M.-L. (2016). RATAS: Vähem teenivatel inimestel peavad maksud olema madalamad! *Pealinn*, 14. november.

„J.Ratas: „Olen korduvalt rõhutanud, et meie põllumehed vajavad täiendavat tuge ja toetust. Keskerakonna esindajad kaitsevad seda seisukohta ka valitsuskõnelustel, pakume välja konkreetseid samme põllumajandusvaldkonna olukorra parandamiseks.“...“Kindlasti paneme Keskerakonna poolt lauale maakonnasisese tasuta ühistranspordi kehtestamise mõtte.““

Arujärv, M.-L. (2016). RATAS: Vähem teenivatel inimestel peavad maksud olema madalamad! *Pealinn*, 14. november.

„Kui Jüri Ratase valitsus ütles, et nende tähtsaim ülesanne on peatada inimeste väljavool riigist ja panna meie rahvaarv kasvama, tähendab see tegelikult ju majanduse arendamise eelduste loomist ja hirmude mahavõtmist meie püsida suutmise suhtes. Jah me proovime, me üritame, mitte ei löö käega, ning ootame selleks ka rahva toetust, oli Ratase selge sõnum.“

Karlep, I (2017). Elu võimalikkusest väljaspool Tallinna. *Pealinn*, 13. märts.

„T.Aas: „Uus omavalitsuste rahastamismudel peaks täiel määral kohanduma alates 2020.aastast.“ „Uus rahastamismudel arvestab senisest rohkem regionaalse mõõtmega, mis tähendab, et väiksemad omavalitsused võivad rohkem, kuid see on õiglane, sest väiksemate omavalitsuste seisund on sageli keerukam.“ Nüüd hakkab omavalitsuste tulubaas aasta-aastalt suurenema, mis on väga tervitatav.““

Maran, K. (2017). Taastatav tulubaas toob tasuta lasteaiatoidu. *Pealinn*, 14. august.

Linna ja riigi suhet iseloomustatakse positiivsete terminitega.

Linna ja riigi omavahelise suhtlemise aluseks on edasiviiv koostöö, kus riik arvestab linna vajadustega ning toetab erinevaid valdkondi, mis ühtlasi näitab linna ja riigi head läbisaamist.

„T.Aas: "Kui valitsus saab moodustatud nii, nagu see on plaanis, siis selle kohtumise osas peaministriga olen küll väga optimistlik. Ja et see ei saa olema ainult tseremoniaalne kohtumine kord aastas Lühikese jala juures, vaid et neid kohtumisi saab olema palju ja Tallinna sõnum

jõuab valitsusele palju paremini kohale.““

Arujärv, M.-L. (2016). TAAVI AAS: Uue linnaeelarve trump on suured investeeringud, eriti ühistransporti! *Pealinn*, 14. november.

„T.Aas: „Vabariigi valitsusel on alati mõistlik kuulata Tallinna seisukohti. Kui me saame peaministri, kes on olnud ka Tallinna linnapea, kes mõistab hästi Tallinna positsiooni ja tajub probleeme hoopis teistmoodi kui senised peaministrid, siis hakkavad ka Tallinna asjad paremini liikuma. Aga loomulikult peab peaminister vaatama Eestit tervikuna, mitte ainult Tallinna.““

Arujärv, M.-L. (2016). TAAVI AAS: Uue linnaeelarve trump on suured investeeringud, eriti ühistransporti! *Pealinn*, 14. november.

„Mida rohkem pettuvad vaatajad manduvas riigitelevisioonis, seda rohkem on nad hakanud jälgima areneva ja värske linnatelevisiooni ühiskonnaelu käsitlevaid saateid.“

Väli, J. (2016) Tallinna Televisioon on mõtleva inimese meediakanalina väga vajalik asutus, *Pealinn*, 19. detsember.

„Abilinnapea M.Kõlvarti sõnul võiks linn taotleda lauluväljaku ala laiendamiseks ja arendamiseks selle kõrval asuvat reformimata riigimaad.“

Pealinn toimetis. (2016). Järgmine aasta toob investeeringud haridusse ja sporti. *Pealinn*, 19. detsember.

„Valitsus toetas ettepanekut remontida Tallinna linnahall koos linnaga rahvusvaheliseks konverentsi –ja kultuurikeskuseks. Riigieelarvest tuleb aastatel 2018-2019 anda linnahalli remondiks raha, teatas valitsuse pressiesindaja BNS-ile. Peaminister Jüri Ratas rõhutas, et korras linnahall on oluline. J.Ratas: Riik ja linn loovad koos tõmbekeskuse, tänu millele tekivad uued töökohad meie inimestele ja uued võimalused meie ettevõtjatele“...“Selle

suurprojekti juures on märgiline koostöö riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel, millest võidavad mõlemad osapooled.“

Pealinn toimetis. (2017). Valitsus toetas linnahalli remonti konverentsikeskuseks. Pealinn, 13. veebruar.

„Linn annab lasteaedadele tänavu söögirahaks 1,5 miljonit eurot lisaraha, millega saab katta toidukorrad septembrist aasta lõpuni“...“Koolilõuna maksab Tallinna linnakoolides 1,34 eurot õpilase kohta, sellest umbes 60% maksab riik, ülejäänu linn. Riigi valitsus otsustas märtsis tõsta ka oma koolilõuna toetust 78 sendilt ühele eurole, senine summa oli püsinud muutumatuna kümme aastat.“

Õunmaa, O. (2017). Linn pakub ka lasteaias käivatele mudilastele sügisest tasuta toitu. Pealinn, 12. juuni.

„T.Aas:“Rahandusministeeriumi hinnangul tuleb tulumaksuosa suurendamise puhul Tallinna eelarvesse juurde ligikaudu 11,4 miljonit eurot aastas.““

Maran, K. (2017). Taastatav tulubaas toob tasuta lasteaiatoidu. Pealinn, 14. august.

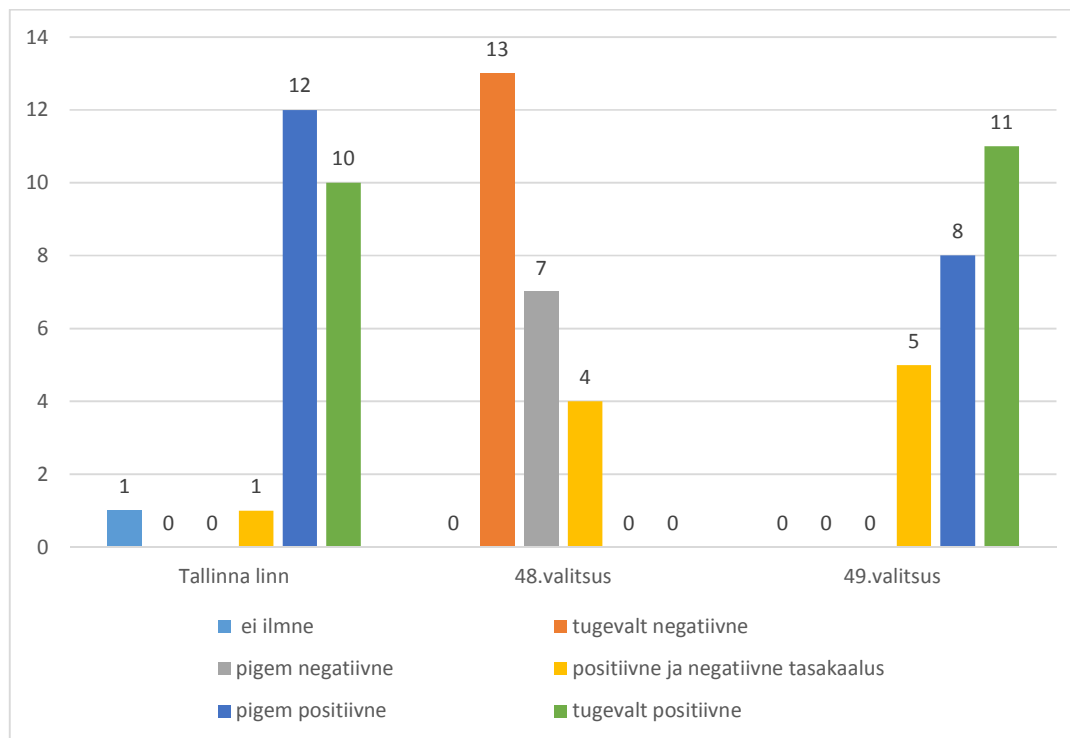
„Riik ei käsitle pealinna enam oma vaenlasena, vaid oma edu mootorina.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. Pealinn, 15. mai.

Positiivne ja negatiivne hinnang tasakaalus ilmnis T.Rõivase 48.valitsuse suhtes 4 ja J.Ratase 49.valitsuse suhtes 5 juhul.

Koodi „Pigem positiivne“ ja „positiivne ja negatiivne tasakaalus“ esines enam 2016. aastal ja 2017. aasta alguses, kui J.Ratase valitsus oli alustanud.

Kodeerimistulemusest selgub, et opositsioonis olnud ja 2016. aasta novembris alustanud J.Ratase 49.valitsuse ja Tallinna linna suhtes on infolehe Pealinn artiklites olev hinnang positiivne. Joonis 8.

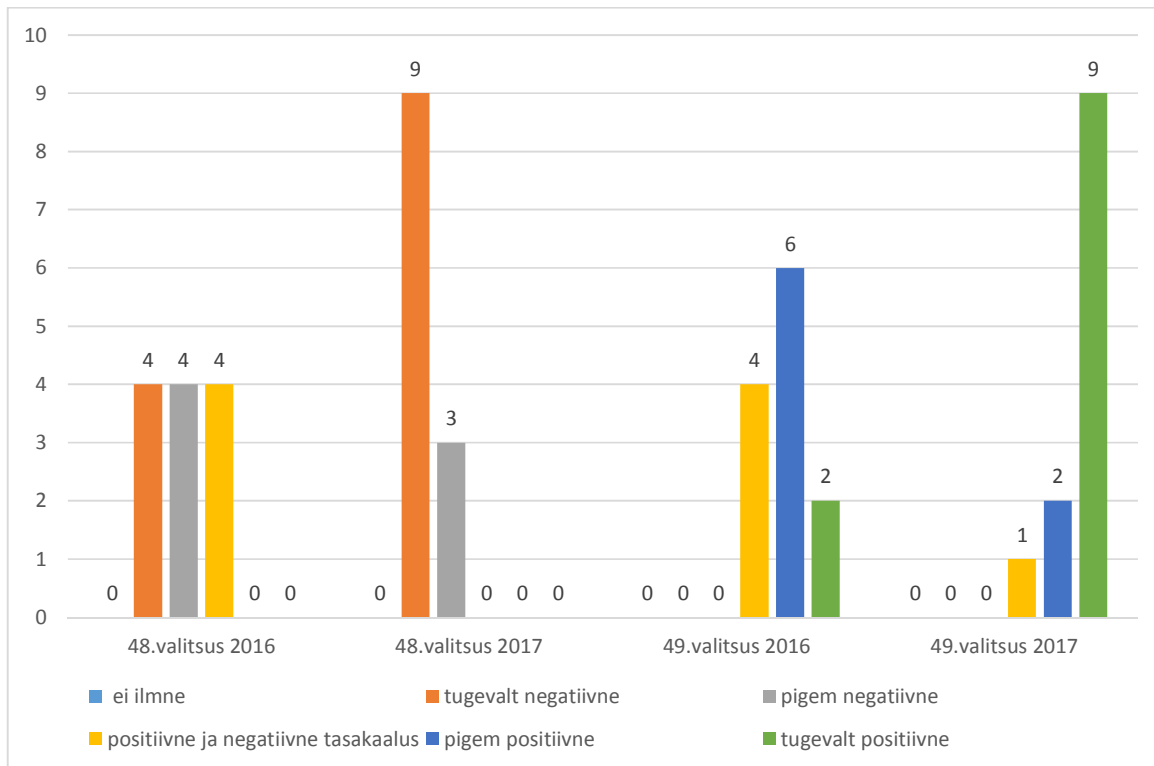

Joonis 8: Ajalehe Pealinn 2016-2017 artiklites toodud hinnangud Tallinna linnale ja T.Rõivase (48.) ning J.Ratase (49.) valitsusele

Joonis 9 toob välja 2016. aasta ja 2017. aasta eraldi hinnangute suhte 48. ja 49. valitsusele. Hinnangud T.Rõivase juhitud 48. valitsusele on 2016. aastal tugevalt negatiivne(4), pigem negatiivne(4) ja positiivne ja negatiivne tasakaalus(4) võrdsed, kõiki esineb 33% ning positiivset ei ilmne. 2017. aastal on 48. valitsuse suhtes 9 (75%) artiklit tugevalt negatiivne, samas J.Ratase juhitud 49.valitsus on 9 (75%) artiklit positiivne. Pigem positiivset hinnangut esines J.Ratase 49. valitsuse suhtes 2016. aastal 6 (50%) artiklites.

Tallinna linna suhtes on artiklites hinnang 2016. aastal ja 2017. aastal 42-58% ulatuses pigem positiivne või tugevalt positiivne.

Joonisel on näha, et T.Rõivase valitsusele antud hinnangud on muutunud eriti negatiivseks 2017. aastal – see tähendab, et valitsusele antud hinnangud seati eriti tugevasse kontrasti J.Ratase valitsusega.

Joonis 9: Ajalehe Pealinn 2016 ja 2017 artiklites toodud hinnangud T. Rõivase (48.) ning J.Ratase (49.) valitsusele

4.2. LINNA JA VALITSUSE/RIIGI SUHTE KUJUTAMINE.

Järgnevas toon välja erinevad konstruktsioonid valitsuse/riigi omavahelistes suhetes. Selgelt eristuvaid konstruktsioone esines kolme tüüpi:

1. Kriitika riigi suhtes
2. Linn riigi osana (kohalik pädevus ja tööde jaotus)
3. Linna ja riigi positiivne suhe ning koostöö

4.2.1. KRIITIKA RIIGI SUHTES

Suhet linna ja riigi vahel kujutati ajalehes Pealinn vastandumisena, olles kriitilised riigi/valitsuse suhtes siis, kui peaministriks oli Taavi Rõivas. Artiklites avaldati seisukohti, et T.Rõivase juhitud 48. valitsuse otsused ja lubadused ei toonud riigi arengusse edasiviivaid muutusi ning pigem tekitasid paigalseisu. Samuti kritiseeriti seda, et

T.Rõivase valitsus ei arvestanud paljude seaduste elluviimisel kodanikega ning on teostanud võimu läbi enda poliitiliste seisukohtade.

„Eesti poliitikas ja avalikes aruteludes on seni välja toodud kaks põhilist: julgeolek ja IT. Nende teemade ümber meil poliitilised diskussioonid põhiliselt pöörlevadki, jättes kurvastavalt tagaplaanile kõige olulisema – inimese.“

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

„...Tänane empaatiavõimetu suhtumine viib meie ühiskonna aina suuremasse ummikseisu...“

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

Kriitika teravik oli suunatud Keskerakonna peamise oponendi – Reformierakonna („oravate“) vastu, kes on artiklites loodud konstruktsioonides äärmuslikult liberaalse majanduspoliitika eestkõneleja ja ainusüüdlane Eesti arenguprobleemides.

„Selle asemel, et viia Eesti viie rikkaima riigi hulka, tuli oravatel viimaks häbiga taanduda, kuid nad võitlevad oma väljamõeldud maailmakokkukukkumise vastu edasi, andmata endale aru, et neid kukutas nende enda vale usk. Usk, mis ütles, et paduliberaalne majanduspoliitika on Eesti edu alus ja ainus võimalus. Ja kui seda libausklikku kivistas aastatega kosunud ülbus, kõrkus ja tahtmatus teistega arvestada, siis võib muidugi aru saada, miks praegu niimoodi käitutakse.“

Karlep, I. (2016). Kukutatud kõrkus. *Pealinn*, 14. november.

Valitsuse ja võimulolijate aadressil saadetakse teele väga negatiivseid omadusi, nagu ülbed, kõrgid, hoolimatud või nõukogude mentaliteediga. Samuti kasutatakse nende iseloomustamiseks värvikaid väljendeid.

„Nii ajavad asja endised nõukogude inimesed, kes pole muutunud ja Eesti mainest tegelikult ei hooli. Kui kaob nende võim, mingu ka kogu riik põhja.“

Karlep, I. (2016). Kukatatud kõrkus. *Pealinn*, 14. november.

„Eelmised valitsused panid käima jubeda poliitilise rongi, mis sõitis üle kõigist neist, kes seda rongi ise ei juhtinud. See õuduste rong tuleb peatada!“

Õunmaa, O. (2016). Imede aeg poliitikas. *Pealinn*, 19. detsember.

Reformierakonna pikaaegses valitsemises nähakse põhjust, miks ei ole riik majanduslikult edukas ning on oma arengus ummikusse jooksnud.

„R.Kosenkranius: „Praegune maksupoliitika ja pankade tingimused ei tekita arendajates huvi üüripindade ehitamise vastu.“

Maran, K. (2017). Valitsuse toel kerkivad üürimajad meelitavad ka väiksematesse kohtadesse töökäsi ja turiste. *Pealinn*, 13. märts.

Taavi Rõivase juhitud valitsuse või ka varasemate Reformierakonna juhitud valitsuste perioodi konstrueerides tuuakse ajalehe Pealinn artiklites selgesõnaliselt välja, et Tallinna linnavalitsus ja keskvalitsus olid omavahel konfrontatsioonis.

„Sõjahirmu külvamisega hoidis Reformierakond end pikka aega võimul, samasugune ideoloogiline ja juriidiline sõda käis lakkamatult ka Tallinna ja riigi vahel.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai.

„Samas valitses viimased 13 aastat Toompead kõrgi aadliku hoiakuga seltskond, kes ei suutnud isegi Tallinna linnapeaga korra aastas rahva sekka kättelema tulla.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai.

Artiklites heideti keskvalitsusele ette, et valmisolek koostööks Keskerakonnaga on madal.

4.2.2. LINN RIIGI OSANA (KOHALIK PÄDEVUS JA TÖÖDE JAOTUS)

Omavalitsuse ja keskvalitsuse suhte konstruktsioon hakkas muutuma pärast seda, kui valitsusjuhiks sai Jüri Ratas. Infoleht Pealinn tõstis esile, et uue suhte aluseks on see, et muutunud on riigi suhtumine Tallinna linna.

„Riik ei käsitle pealinna enam oma vaenlasena, vaid oma edu mootorina.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai.

Oluline teema, millega seoses linna ja riigi suhe infolehe Pealinn artiklites esile kerkis, seostub omavalitsuste rahastamise küsimusega. Teatavasti vähendati majanduskriisi ajal omavalitsustele riigieelarvest jaotatavat raha ning omavalitsuste tulubaasi tõstmine oli üks teema, millest omavalitsused rääkisid juba ammu.

Omavalitsuste tulubaasi tõstmine oli üks esimesi suuri samme, mida J.Ratase valitsus 2017.a. teada andis. Pealinn teavitas sellest mitmes artiklis ning tõi esile kui head näidet valitsuse suhtumise muutumisest kohalikku võimu.

„T.Aas: „Uus omavalitsuste rahastamismudel peaks täiel määral kohanduma alates 2020.aastast.“ „Uus rahastamismudel arvestab senisest rohkem regionaalse mõõtmega, mis tähendab, et väiksemad omavalitsused võidavad rohkem, kuid see on õiglane, sest väiksemate omavalitsuste seisund on sageli keerukam.“ Nüüd hakkab omavalitsuste tulubaas aasta-aastalt suurenema, mis on väga tervitatav.““

Maran, K. (2017). Taastatav tulubaas toob tasuta lasteaiatoidu. *Pealinn*, 14. august.

Tulubaasi tõstmist nähti kui märgilist sammu omavalitsuste autonoomia ja tegutsemisvõimekuse suurendamiseks. Selles kaudselt ilmneb artiklite autorite arvates ka see, et riik võtab omavalitsusi kui võrdväärseid partnereid.

„Uus valitsus tõstab reformikate kärbitud omavalitsuste tulubaasi endisele tasemele, see aitab rajada uusi teid, mitmekesistada huviharidust ja kosutada ka ääremaid...“ J.Ratas: „Valitsust moodustades ütlesime selgelt välja, et linnade ja valdade roll ning otsustusõigus kohaliku elu korraldamisel peavad tõusma. Kabinetinõupidamise otsus on märgiline samm, mis näitab, et riik võtab kohalikke omavalitsusi võrdväärse partnerina.““

Maran, K. (2017). Taastatav tulubaas toob tasuta lasteaiatoidu. *Pealinn*, 14. august.

Artiklites rõhutatakse ka otseselt riigi ja omavalitsuste partnerluse vajalikkust. Selleks, et kohalik omavalitsus areneks ja toimiks on mõistlik linnal ja riigil koostööd teha ning kõige paremini mõistab Tallinna linna vajadusi peaminister J.Ratas, kes ise on olnud Tallinna linnapea.

„T.Aas: Vabariigi valitsusel on alati mõistlik kuulata Tallinna seisukohti. Kui me saame peaministri, kes on olnud ka Tallinna linnapea, kes mõistab hästi Tallinna positsiooni ja tajub probleeme hoopis teistmoodi kui senised peaministrid, siis hakkavad ka Tallinna asjad paremini liikuma. Aga loomulikult peab peaminister vaatama Eestit tervikuna, mitte ainult Tallinna.“

Arujärv, M.-L. (2016). TAAVI AAS: Uue linnaeelarve trump on suured investeeringud, eriti ühistransporti. *Pealinn*, 14. november.

Artiklites on näha, et J.Ratase valitsuse moodustamisega muutub ka mõnevõrra linna kujutamine ja positsioneerimine. Kui T.Rõivase ajal oli linn riigile vastane ja valdavalt sellele konstruktsioonile tuginetigi, siis J.Ratase valitsuse ajal ilmuvad artiklitesse ka konstruktsioonid, kus Tallinna kujutatakse järgimisväärse eeskujuna kogu Eestile. Tallinna linn on hakkamasaav ning riigi panus linna arengusse suudab seda

suurendada. Suurima kohaliku omavalitsuse Tallinna edukus on aluseks kogu Eesti riigi edukusele.

„T.Aasa sõnul on linna rahaline seis hea ja elanike arv kasvab. Ja mis kõige tähtsam – käivitused mitmed olulised Tallinna tulevikku mõjutavad projektid...“. „... T.Aas: „Tahaksin esile tuua veel üht projekti, mis on mulle isiklikult eriti südamelähedane. Selleks on Tallinna endise suurima kultuuri- ja spordipalee ehk linnahalli renoveerimine Baltikumi ja kogu Põhjamaade moodsaimaks konverentsi-ja kontserdikeskuseks. Lõpuks otsustasime selle objekti linna vahenditest ise renoveerida. Nüüdseks on nõusoleku projekti toetada andnud ka uus valitsus.““

Maran, K. (2016). TULEVIKU TALLINN: Päikesepaneelid katustel ja tramm magnetrööbastel. *Pealinn*, 19. detsember.

„Kui Tallinn on tugev, siis on tugev ka riik...nüüdsest hakkavad üle Eesti levima algatused, mida Tallinn on juba ammu tõestanud.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai.

Artiklites luuakse konsruksioon, et Eesti suurim omavalitsus hoolib oma elanikest ja Keskerakonna juhitud valitsus võtab Tallinnast eeskuju ning on hakanud sarnast süsteemi läbi viima ka riigi tasandil, hõlmates ka väiksemaid kohalikke omavalitsusi. Tasapisi muutub elu kogu Eestis, kui riik toetab vajaduspõhiselt eri valdkondi, arvestades seejuures omavalitsuste suuruse ja suutlikkusega.

„Eesti kõige suurem ja rikkam omavalitsus Tallinn on suutnud juba üsna palju ise luua linnale kuuluvat taskukohasemat elamispinda. Kuid väiksematel ja vaesematel omavalitsustel on see käinud lihtsalt üle jõu. Riigi otsus abistada teisi omavalitsusi elamispinna ehitamisel ja nüüdisajastamisel on tervitatav, sest kuidas teisiti saaks kogu riigi majandust seisakust välja viia.“

Karlep, I. (2017). Elu võimalikkusest väljaspool Tallinna. *Pealinn*, 13. märts.

Tallinna kujutamine muutub isegi niivõrd ülistavaks, et linnas nähakse eeskuju teistele omavalitsustele. Seejuures tuuakse välja, et Tallinn saab ilma riigi toeta hakkama, sest linnavalitsus on teinud õigeid otsuseid, kui teised omavalitsused vajavad riigi abi.

„Kõlvarti sõnul on Tallinna linn erivajadustega õpilaste õpet korraldades täitnud riiklikku ülesannet aastaid ja toleb seepärast nüüd, et riik hüvitaks linnale alates 1.septembrist 2010 riikliku ülesande täitmisega kantud kulud“... „See aga ei tähenda, et Tallinna inimlikku käitumist saaks lõpmatult ära kasutada, pannes seejuures kohalike omavalitsuste seadusega üha uusi kohustusi, millega ei kaasne rahalist katet.““

Karlep, I. (2017). KÕLVART: Linn võib erikoolide õpilaste eest ise hoolitseda. *Pealinn*, 15. mai.

„Kõlvart rõhutas, et õige oleks anda ka erikoolide töö korraldamine üle omavalitsustele. „Koole võiks pidada linn ise, kuid riik võiks õpet finantseerida.“

Karlep, I. (2017). KÕLVART: Linn võib erikoolide õpilaste eest ise hoolitseda. *Pealinn*, 15. mai.

Eeskuju toomise kõrval on kõnekas ilmselge pealinna paremuse konstrueerimine võrreldes teiste Eesti piirkondadega – Tallinn kui ainus linn, mille „õhk teeb vabaks“.

„Enne keelas liikumise feodaal, nüüd rahakott. Sarnaselt sajanditetaguse ajaga on maarahval nüüdki olnud valida sunnismaisuse ja Tallinna pagemise vahel, sest linnaõhk on ju ikka vabaks teinud. Aga vabad inimesed võiksid elada ka maal, mitte ainult Tallinnas.“

Lepassalu, V. (2017). Lõpp tänapäevasele sunnismaisusele. *Pealinn*, 20. november.

4.2.3. LINNA JA RIIGI POSITIIVNE SUHE NING KOOSTÖÖ

Pärast valitsuse moodustamist Jüri Ratase poolt, on infolehes Pealinn muutunud riigi ja omavalitsuse koostöö kujutamine positiivseks. J.Ratase valitsus on moodustatud Tallinna linnale sobivalt ning paranemist nähakse eelkõige linna ja riigi omavaheliste suhete tugevnemises. Tallinna linnal saab olema tihedam suhtlus valitsusega ning linna sõnumid jõuavad valitsusse paremini pärale.

„T.Aas: "Kui valitsus saab moodustatud nii, nagu see on plaanis, siis selle kohtumise osas peaministriga olen küll väga optimistlik. Ja et see ei saa olema ainult tseremoniaalne kohtumine kord aastas Lühikese jala juures, vaid et neid kohtumisi saab olema palju ja Tallinna sõnum jõuab valitsusele palju paremini kohale.““

Arujärv, M.-L. (2016). TAAVI AAS: Uue linnaeelarve trump on suured investeeringud, eriti ühistransporti. *Pealinn*, 14. november.

Riigi toetus linna suuremate ja riigi jaoks olulisemate objektide kordategemisel näitab tugevat koostööd. Samas tagasi vaadates T.Rõivase juhitud 48. valitsusele, nähakse linna ja riigi koostöö puudumist, kus linn pidi üksi olulise ja vajalikuga hakkama saama.

„Abilinnapea M.Kõlvarti sõnul võiks linn taotleda lauluväljaku ala laiendamiseks ja arendamiseks selle kõrval asuvat reformimata riigimaad.“

Pealinn toimetuse. (2016). Linn kinnitas lauluväljaku ala arendamise uue kava. *Pealinn*, 19. detsember.

„Valitsus toetas ettepanekut remontida Tallinna linnahall koos linnaga rahvusvaheliseks konverentsi –ja kultuurikeskuseks. Riigieelarvest tuleb aastatel 2018-2019 anda linnahalli remondiks raha, teatas valitsuse pressiesindaja BNS-ile. Peaminister Jüri Ratas rõhutas, et korras linnahall on oluline. J.Ratas: „Riik ja linn loovad koos tõmbekeskuse, tänu millele tekivad uued töökohad meie inimestele ja uued võimalused meie ettevõtjatele.““... „Selle

suurprojekti juures on märgiline koostöö riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel, millest võidavad mõlemad osapooled.“

Pealinn toimetis. (2017). Valitsus toetas linnahalli remonti konverentsikeskuseks. *Pealinn*, 13. veebruar.

Kontrastiks J.Ratase valitsuse positiivsele kujutamisele luuakse ka tagasivaatavat konstruktsiooni T.Rõivase valitsusest, kus linna ja riigi koostöö puudus ning linn pidi ise üksi olulise ja vajalikuga hakkama saama.

„Nüüdseks on Stenbocki majast sakslik kõrkus minema löödud ning Tallinn saab üleriigilise tähtsusega linna objektid riigiga koos korda teha – olgu selleks linnahall või Kalevi rahvusstaadion. Riik ei käsitle pealinna enam oma vaenlase, vaid oma edu mootorina.“

Pealinn toimetis. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai.

„Ühelt poolt on tõsi, et pikka aega sundis just riigi ja linna vahel valitsenud terav vastasseis Tallinna erilisel pingutama ja uudseid ideid ellu viima. Teisalt jäid mitmed suured projektid, kas või linnahall toppama just linna ja riigi erimeelsuste tõttu.“...“ Praegu saab Tallinnas paljud suurprojektid ellu viia just seetõttu, et riik ja linn teevad ühiselt elanike heaks koostööd.“

Pealinn toimetis. (2017). Õige valik. *Pealinn*, 09. oktoober.

Viimasest tsitaadist tuleb esile levinud konstruktsioon – kõik toimub elanike heaks. Head suhted valitsuse ja linna vahel muudavad ka inimeste elu paremaks, seevastu konfliktid suhted ei tule kellelegi kasuks. Selliselt üsna must-valgelt suhteid konstrueerides ning teemat pidevalt agendas hoides taasesitatakse Tallinna linna ja selle elanike erilist positsiooni kogu Eesti seisukohalt.

4.3. KOKKUVÕTE

Kontentanalüüsi ja kvalitatiivse tekstianalüüsi põhjal saab seega vastata püstitatud uurimisküsimustele järgnevalt:

Missuguseid muutusi saab täheldada Eesti riigi kajastamisel infolehes Pealinn ?

Eesti riigi kujutamisel infolehes Pealinn on vaatlusalusel perioodil võetud aluseks Keskerakonna oponent Reformierakond ja selle juhitud valitsused. Artiklites nähakse Eesti arenguprobleemides süüd vaid Reformierakonnal ja T.Rõivase valitsusel, mis on ühiskonna ummikseisu viinud. Kohati teeb leht seda väga kujundlikult, iseloomustades valitsusjuhte kui nõukogude inimesi või eelnevaid Reformierakonna juhitud valitsusi, mille poliitikat saab vaadelda, kui „jubedat poliitilist rongi“, mis kõigist üle sõitis.

Samas tuuaks välja vastandina Keskerakond ja tema juhitud valitsus, mis hakkab arvestama läbi oma poliitika kohalike omavalitsustega, pöörates rohkem tähelepanu elanikele. Artiklites rõhutatakse pidevalt, et uuel valitsusel on olnud raske alustada, ees on keerulised ajad ja kõige on vaja kannatust. J.Ratase valitsusele püütakse luua kõiges toetust ja riigi hetkeseisu negatiivsust nähakse vaid eelnevate valitsuste näol.

Missuguseid muutusi saab täheldada Tallinna linna kajastamisel infolehes Pealinn ?

Kui T.Rõivase juhitud valitsuse ajal oli linn riigile vastane, siis J.Ratase valitsuse ajal tõstetakse esile Tallinna linna tähtsust kogu Eestis, tuues artiklites välja et Tallinn on hakkamasaav ning palju on suudetud kohaliku omavalitsuse tasandil ära teha, mis mujal Eestis veel ees seisab. Ühtlasi konstrueeritakse Tallinna edu, kui kogu Eesti edu ning väljendatakse uhkusega, et Tallinn saaks ka ilma riigi toeta hakkama, sest linnavalitsus on teinud õigeid otsuseid. Kuid läbivalt on kõige selle taga linna tegemisi mõistev ja toetav valitsus, mis on kursis linnas toimuvaga.

Millisel viisil kajastab infoleht Pealinn Eesti riigi ja Tallinna linna omavahelist suhet ?

Esmalt saab täheldada linna ja riigi omavahelist suhet vastandumisena, mis seisneb T.Rõivase valitsuse otsustes ja lubadustes arvestamata seejuures inimestega.

T.Rõivase valitsusega seoses ilmneb linna ja riigi vaheline tugev vastasseis, mida kujutatakse kui „ideoloogilise ja juriidilist sõda“.

Väga oluliseks peab ning mitmel puhul toob infoleht Pealinn väga kujundlikult välja, kuidas „Toompea kõrk aadliku hoiakuga seltskond“ ei pidanud oluliseks näidata välja soovi Tallinna linnaga sõbralikule koostööle. Selle domineerivaks näiteks kajastab leht linna traditsiooni, mida eelmised valitsused oluliseks ei pidanud, nimelt aastast korra tulla valitsusjuhil Toompealt alla linna Tallinna linnapeaga kätlemise ja linnarahvaga kohtuma (Tallinna päevaga seoses), mis on väga toetavaks ja oluliseks märgiks linna ja riigi omavahelisel suhtlemisel.

Suhe omavalitsuse ja keskvalitsuse vahel hakkas muutuma pärast Jüri Ratase valitsusjuhiks saamist, kuna valitsusjuht on endine Tallinna linnapea ja ajab valitsuseski Tallinnas võimul oleva partei poliitikat, mis loob usaldusliku suhte linna ja riigi vahel. Oluliseks peab leht üldist poliitikat seoses omavalitsuste tulubaasi tõstmisega, mis annab kohalikule tasandile suurema autonoomia. Linna ja riigi omavahelise koostöö tähtsust rõhutatakse läbi nii linnale kui riigile oluliste objektide korda tegemise, mida riik toetab. Riik on hakanud eeskuju võtma Tallinna edukatest ja edasiviivatest otsustest ning planeerib neid kogu riigis ellu viia.

Infolehes Pealinn kajastatu põhjal saab läbivalt täheldada, et ollakse hästi meelesstatud sellest, kuidas linna soovid jõuavad nüüd paremini valitsusele kohale.

5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Nii seminaritöö (Valgepea, 2018) kui ka käesoleva bakalaureusetöö tarbeks läbiviidud standardiseeritud sisuanalüüs võimaldas tuua välja selle, et aastatel 2016-2017 toimus infolehes Pealinn oluline muutus Eesti Vabariigi valitsuse kujutamisel. Kontentanalüüs näitas, et kriitiline oldi Reformierakonna juhitud keskvalitsuse suhtes. Tallinna linnavalitsust on hinnatud positiivsena kogu analüüsitud perioodi vältel. Sellest tuleb taas esile omavalitsusmeedia omadus olla võimulolijate vaadete vahendaja elanikkonnale, nagu seda on toonud välja ka varasemad uuringud (Vaagen, 2011; Glase, 2016).

Kvalitatiivse tekstianalüüsi tulemusena tulid välja peamised viisid, kuidas kajastatakse T.Rõivase juhitud 48. valitsust, J. Ratase juhitud 49. valitsust ja Tallinna linna.

Kirjeldused T.Rõivase valitsuse suhtes olid enamasti väga kujundlikud ja tugevalt negatiivsed. Peamiselt nähti negatiivsust Reformierakonna juhitud valitsusel läbikukkunud seaduste, valede otsuste, väärade maksupoliitika, kõrgete tööjõumaksete, inimestele mitte tähelepanu pööramise ja Tallinna suhtes kõrk olemise osas, Eestist mittehoolimisega ja korralagedusega riigis. Just seaduste osas nähti T.Rõivase juhitud valitsuse vigu, kuna Tallinna linn kehtestas riigist sõltumatult omavalitsuse tasandil oma elanikele mitmeid toetusi.

Samas Keskerakonna juhitud J.Ratase valitsust kujutati kui valitsust, millel on raske alustada, soov on inimeste elu paremaks muuta ning valitsusel on väljakutse muutusteks läbi uute poliitikate. Ilmnesid ka ootused uuele valitsusele, mis hooliks enam inimesest ning vähendaks nende väljavoolu Eestist. Eesiseisvate muutuste osas tuleb aga kannatlik olla, kuna uus valitsus vajab mõnda aastat, et elu riigis paremaks läheks.

Mitmel puhul toodi välja J.Ratase valitsuse plaani suurendada omavalitsuste tulubaasi, mis on mõnda aega päevakorral olnud ning annab võimalused kohalikel omavalitsustel arendada erinevaid valdkondi vastavalt oma vajadustele.

Tallinna linna suhtes olevates artiklites saab uuringu tulemusena täheldada tugevat toetust, mis ilmnes peaminister J.Ratase sisendatud usus Keskerakonda ja selle jätkuvasse võimu linnas. Tallinna suhe uue peaministri ja riigiga on positiivne, mis soosib omavahelist head

koostööd ning väljendub selles, et asjad hakkavad linnas paremini liikuma, kuna valitsusjuht J.Ratas on olnud ka Tallinna linnapea ja mõistab seetõttu Tallinna vajadusi.

Uurimuse tulemusest järeldeb, et infoleht Pealinn artiklid on Keskerakonna juhitud valitsust ja Tallinna linna tugevalt positiivselt kajastamas, olles samas tugevalt negatiivsed Reformierakonna ja selle juhitud valitsuse suhtes. Tähelepanu väärib ka asjaolu, et peaaegu aasta võimul olnud Keskerakonna kajastamiste juures näidatakse endiselt üles tugevat negatiivsust Reformierakonna ja T.Rõivase valitsuse suhtes. 2017. aastal on kujunenud selged hinnangud valitsuse suhtes, kus T.Rõivase valitsus on konstrueeritud tugevalt negatiivsena ja J.Ratase valitsus tugevalt positiivsena.

Samuti kajastab infoleht Pealinn pärast Keskerakonna võimule tulekut väga jõuliselt linna ja riigi omavahelist suhet, mis pikalt valitsenud Reformierakonnaga puudus, seda nii Andrus Ansipi kui Taavi Rõivase juhitud valitsuste ajal ning hõlmas pikka perioodi, mil linna ja riigi vahel puudus üksmeel ja koostöö.

Kui linna ja riigi suhtes on 2016. aastal teravaid märkusi T.Rõivase valitsusele, kes linnaga koostööd ei teinud ning pigem linna suhtes kõrk oli, siis J.Ratase valitsuse suhe linnaga on sellele vastanduv. J.Ratase valitsus soosib riigi ja linna head koostööd, mis on kohaliku omavalitsuse seisukohast väga olulisel kohal, võimaldades parandada linna heaolu. Linna ettevõtmised on sedavõrd märgilise tähendusega, et need on eeskujuks kogu Eestile.

Sellise konstruktsiooni olemasolu võib osutada ohule, et kesk- ja kohaliku võimu vahel võib tekkida vastastikune sõltuvus (Sootla, Lääne, 2012), kuid seda juhul kui üksteist usaldatakse või ollakse sunnitud teineteise autonoomia suurenemist tugeva vastukaalu tõttu taluma. Samas võib tingida autonoomia ja poliitika kujundamise sünergia siis, kui kesk- ja kohaliku võimu tasandite vahel tekib partnerlussuhe (Sootla, Lääne, 2012).

Infolehte Pealinn saab vaadelda kui linnas valitseva Keskerakonna häälekandjat, kus nii sõnasaanute kui teemade valik on vaid antud erakonna keskne, mis oli sama ka aastatel 2009-2010 (Vaikmaa, 2010). Kuigi leht on 2017.aastal Keskerakonna poolt üle antud Tallinna linnale, ei saa täheldada veel muutusi sisu suhtes, mis on endiselt Keskerakonna kesksed, seda lähtuvalt asjaolust et Tallinnas on võimul Keskerakond.

Infolehe Pealinn artiklid on kallutatud, samas olles Eesti suurima tiraažiga väljaanne ning Tallinnas loetavuselt esimeste hulgas, on kohaliku omavalitsuse infoleht lugejale olulisel

kohal, eeldades et lugeja saab sellest informatsiooni regulaarsemalt, järjekindlamalt, usaldusväärsemalt. Omavalitsuse infoleht on sageli ka võimu rakendamise ja manipuleerimise vahend, sest poliitikutel ja valitsustegelastel on lehele parem ligipääs oma vaateid selgitada (Kalev, Toots, 2011) ning veenda teatud poliitilise ideoloogia suhtes.

Peamiselt ilmneseid tugevad Keskerakonda pooldavad ja Reformierakonda ning selle juhitud eelnevaid valitsusi vaid negatiivses valguses kajastavad artiklid juhtkirjadena, mis olid lehe pöördel ja väljendasid otseseid toimetusepoolseid hoiakuid, autoriteks erinevad toimetajad või toimetused.

Teemade kajastamisel 2016-2017 oli tunda nende sõltuvust Keskerakonna valimisplatvormist. Kuna 2017. aasta oktoobris toimusid kohalike omavalitsuste valimised, oli leht alates 2017. aasta maist otseselt valimisteemasid kajastamas, veenmaks lugejat Keskerakonna poliitilises headuses (tasuta ühistransport, sotsiaalmajad, tasuta lasteaia-ja koolilõuna jt). Mõningal puhul toodi võrdlusi teiste erakondadega ning tuletati lugejale meelde, et ta valimistel targa otsuse Keskerakonna kasuks teeks. Seega oli tunda toimetusepoolset eelistust teemade ja sõnasaanute osas.

Artiklites sõnasaanute hulgas domineerisid tegevlinnapea T.Aas, abilinnapead ja peaminister J.Ratas. See ei võimaldanud avaliku arutelu teket ning ei vasta demokraatliku õigusriigi olemusele, mida saab pidada omavalitsuse infolehtede olulisemaks puuduseks (Suni, 2008), kuna ajakirjandusliku diskursuse nõrkus ilmneb selles, et lehed on sisustatud kohaliku võimu keskselt ning tunduvalt vähem on esitatud alternatiivseid, kohaliku võimuga opositsioonis olevaid vaateid.

Artiklites oli tugevalt tuntav toimetuse ja Tallinna linnavalitsuse koostöö. Lehe sõltumatut hoiakut püüti säilitada märkustega opositsiooni suhtes, väites et keelduvad linnameedias sõna võtmast. Kuna kedagi konkreetselt ei mainitud, on alust selles väites kahelda.

Siinkohal võib põhjus seisneda selles, et ühelt poolt mõjutab teemade ja seisukohtade valikut asjaolu, et lehte rahastab ja annab välja linnavalitsus, mis ei pruugi tolereerida enda suhtes kriitilisi seisukohti (Suni, 2008).

Mitmel puhul sai täheldada, et lisaks fakti väljatoomisele jäi taustainfo kallutatult ühekülgselt ja seega mõnda teravalt päevakorral olnud probleemi kirjutati vaid linnavalitsusele sobivas stiilis.

Lehetöö keskmes olev toimetuse meeskond peab olema sõltumatu, saamaks otsustada millest kuna ning kui palju kirjutada, mis ühtlasi tähendab sõltumatust linnavalitsusest ja kohalikest huvigruppidest. Nende esindatus on oluline, kuid ei tohi domineerida. Kui seda teeks omavalitsus, muutuks leht nende suhtekorralduslikuks kanaliks, mis tähendaks kõnelemist ühel häälel, samas kui ajakirjandus eeldab mitmete konkureerivate häälte kaasamist (Raudsaar, 2008).

6. KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureustöö eesmärk oli uurida Eesti suurima kohaliku omavalitsuse Tallinna infolehe Pealinn sisu, võttes põhjalikuma vaatluse alla muutused võrreldes aastatega 2009-2010 ning tuua seejuures välja, kuidas leht konstrueerib Tallinna linna ja Eesti riigi omavahelist suhet.

Tulemini jõudmiseks ja uurimisküsimustele vastuste saamiseks sai esmase ülevaate jaoks kodeeritud perioodil november 2016 – november 2017 juhuslikkuse alusel 15 paberlehest 76 artiklit, milles olid märged linna või riigi kohta, kasutades uurimismeetodina kontentanalüüsi.

Kuna artiklite puhul ei olnud võimalik kodeerida riigi suhtes ühest artikli tonaalsust ja hinnangut, mis oli tingitud antud perioodil toimunud valitsuspartei vahetusest, on viidud läbi täiendav kontentanalüüs. Kontentanalüüsi sai kaasatud 12 artiklit 2016. aastast ja 12 artiklit 2017. aastast, milles esinesid märged linna ja riigi kohta ning samad artiklid moodustasid valimi ka läbiviidud tekstianalüüsi osas.

Tulemi põhjal järeldusi tehes toetus autor teoreetilistele seisukohtadele, milline on riigi ja kohaliku omavalitsuse suhe, ajakirjanduse roll demokraatlikus riigis ning omavalitsusmeedia auditoorium.

Bakalureusetöö käigus läbi viidud analüüs näitas infolehes Pealinn kajastatu põhjal, et artiklite autorid ja artiklite teemade valik on Tallinnas võimul oleva Keskerakonna keskne, seda eeskätt põhjusel, et lehte annab välja Tallinna linnavalitsus. Artiklites sõnasaanud olid valdavalt Keskerakonna liikmed.

Artiklid T.Rõivase juhitud valitsuse ja selle partei suhtes olid tugevalt negatiivsed, tuues välja vastuseisu linna ja riigi vahel ning valitsust kirjeldati mitte hakkamasaavana väga kujundlikut, mille tõi välja tekstianalüüs. Kõigis valdkondades nähti valitsemisvigu ja linnaga koostöö puudumist, samas 2016.a alustanud J.Ratase valitsuse suhtes nähti tugevat koostööd linna ja riigi vahel.

Selline ühene ja jõuline konstruksioon infolehe Pealinn artiklites näitab lehe sõltuvust kohalikust omavalitsusest. Infolehes Pealinn kajastati seda, mida Keskerakond või Tallinna linn vajalikuks pidas, olles seega Tallinna linna ja selle allasutuste suhtekorralduslik väljaanne.

Siinkohal ei saa jätta märkimata, et kohalike omavalitsuste valimise eelsel ajal alates 2017.a mai, olid lehe artiklid ajendatud teemadest, mis tugevalt toetasid Keskerakonda ja selle poliitikat. Seega kasutati infolehte Pealinn pikema aja vältel otsese poliitilise kommunikatsiooni vahendina, mida annab välja Tallinna linnavalitsus.

Kuigi tegu ei ole ajalehega vaid kohaliku infolehega on olulised demokraatlikud põhiväärtused, mis eeldavad, et kohalik leht informeerides kohalikke elanikke, peab seda tegema sõltumatult ja tasakaalustatult.

SUMMARY

The purpose of this bachelor's thesis is to analyse the content of the informative newspaper *Pealinn*, issued by Estonia's biggest local government Tallinn City Government. The author is taking a closer look at the changes comparing the issues published between the years 2016 – 2017 and showing how the newspaper reflects the relationship between the Tallinn City Government and the Government of the Republic of Estonia.

In order to achieve the aims and answer the research questions, the author selected randomly 76 articles from 15 published paper newspapers during the period from November 2016 to November 2017 that contained keywords related to city and country. The author used content analysis as a research method.

As it was not possible to give an unambiguous answer related to the tonality towards the state due to the fact that there were changes in the Government of the Republic of Estonia, an additional analysis of the content was carried out. The additional content analysis consisted of 12 articles published in 2016 and 12 articles published in 2017 which contained keywords related to the city and country. The same articles formed the sample for the textual analysis.

In order to be able to draw conclusions, the author conducted a literature review analysing various scientific papers related to the relationship between the state and local governments, the role of journalism in a democratic state and the local government media audience.

The study carried out in this thesis showed that the authors of the newspaper articles and the choice of topics are centred in a way to reflect Estonian Centre Party's ideology. It is mainly due to the fact that the party in power and the newspaper is issued by Tallinn City Government. The personalities interviewed were mostly members of the Estonian Centre Party.

Articles about the Rõivas-led government and its party (Estonian Reform Party) were strongly negative, clearly citing the opposition between the city and the state. The government was described as not being able to handle its responsibilities and the textual analysis showed that this was done very figuratively. The author found that the articles described government failures and lack of cooperation with the city. However, when Mr Ratas (Estonian Centre Party) came into power in 2016, the articles sent the message of strong cooperation between the city and the state.

This unambiguous and strong tone in the newspaper Pealinn articles shows clearly the dependence on the local government. The newspaper Pealinn reflected what the Estonian Centre Party or the City of Tallinn considered necessary, thus being the public relations publication of the City of Tallinn and its affiliates.

In this regard, it should be noted that starting from May 2017, just before the local government elections, the newspaper articles were strongly inspired by topics that firmly supported Estonian Centre Party and its politics. Thus, the newspaper was being used over a long period of time as the direct political communication mean issued by Tallinn City Government.

Although this is not a national newspaper but only a local one, the democratic state principles require that local newspapers inform all the regional population in an independent and neutral manner.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Ajalehtede Liidu veebileht. Kasutatud 05.04.2018 www.eall.ee

Eesti Meedia veebileht. Kasutatud 05.04.2018 www.eestimeedia.ee

Glase, U. (2016). Väikeleht Järvamaal Türi, Koeru ja Roosna-Alliku valla näitel. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Hinnangu mõiste. Wikipedia. Kasutatud 11.05.2018. <https://et.wikipedia.org/wiki/Hinnang>

Infoleht Pealinn veebileht. Kasutatud 05.04.2018 www.pealinn.ee

Junkur, T. (2008). Poliitikute arvamused ja reklaamid valimiste eel Postimehes 1992-2007. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Kasenõmm, K. (2014). Ajakirjanduse muutuvad funktsioonid uudistest üleküllastunud ühiskonnas. Magistritöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Kohaliku omavalitsuse korraldamise seadus 02.06.1993. Kasutatud 10.03.2018 www.riigiteataja.ee/akt/126032013006

Kohalike omavalitsuste portaal. Kasutatud 10.04.2018 www.portaal.ell.ee

Kuuda, M. (2008). Ajakirjanike roll valimiste eelses poliitilises kommunikatsioonis kohalikus meedias Pärnu Postimehe ja 2007. aasta Riigikogu valimiste näitel. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Kõuts, R. (2016). Ragne Kõuts: maakonnaleht ja omavalitsuse infoleht – „kõlvatu“ konkurents? *Postimees*, 26.oktoober.

Lauristin, M., Vihalemm, P., Uus S. ja Peegel, J. (1987). *Rajoonileht ja lugeja*. Tallinn: Eesti Raamat.

Lauterer, J. Community Journalism: The Personal Approach. The Second Edition. Marion Street Press 2005.

Leif, K., Toots, A. (2011). *Poliitika ja valitsemise alused*. Tartu Ülikooli riigiteaduste instituut.

Malmi, K. (2010). Eesti ajalehtede ja ajalehelaadsete väljaannete süsteem aastatel 2004-2008. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

McQuail, D. (2000). *Massikommunikatsiooni teooria*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Nilp, K. (2006). Kohalike omavalitsuste toimetulek seadusega pandud funktsioonidega, konsentreerimisest tulenevad efektid ja koostöövõimalused Läänemaa omavalituste näitel. Bakalaureusetöö. Tallinna Ülikool, Haapsalu kolledž.

Reino, M. (2017). Rapla valla infolehe ja selle lugejate uuring. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Sootla, G. (2002). *Kohalik autonoomia kui retoorika ja haldusinstrument*. Ettekanne Tartu III omavalitsusfoorumil, 5. detsember. TPÜ riigiteaduste osakond.

Sotsiaalteaduslike andmekogumise ja -analüüsi meetodite ning vahendite veebiõpik. Tartu Ülikool. Kasutatud 10.05.2018 <http://samm.ut.ee/kuidas-analyysida-tekste-ja-diskursust>

Suni, R. (2008). *Valla- ja linnalehe toimetaja käsiraamat*. MTÜ Ajakirjanduse uurimis- ja koolituskeskus. Põltsamaa: Vali Press.

Tallinna linna veebileht. Kasutatud 03.04.2018 www.tallinn.ee

Tallinna Televisiooni veebileht. Kasutatud 18.01.2018 www.tallinnatv.eu/

Uuring „Mina.Maailm.Meedia“ 2002-2014. Eesti Ühiskond kiirenevas ajas (P.Vihalemm, M.Lauristin, V.Kalmus, T.Vihalemm:2017). Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut.

Uus, S. (2012). Maakonnalehtede ellujäämiskursus kestab. Eesti Akadeemilise Ajakirjanduse Seltsi aastaraamat 2010/2011. Eesti Akadeemiline Ajakirjanduse Selts .

Vahemaa, K. (2003). Muutuv Virumaa Teataja ja lugeja ootused oma lehele. Bakalaureusetöö, Tartu Ülikool.

Vaikmaa, M. (2010). Ajaleht Pealinn 2009-2010. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Valgepea, K. (2018). Ajaleht Pealinn sisu ja suundumused 2016-2017. Seminaritöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Vetik, R. (2012). *Eesti poliitika ja valitsemine 1991-2011*. Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Vihalemm, P. (2004). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vokksepp, R. (2008). Põlva ajalehe Koit loetavus ja lugejahuvid. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Õuema, T. (2008). Ajalehe Lääne Elu arengulugu ja lugejaskond. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

LISAD

LISA 1 KODEERIMISEL JA TEKSTIANALÜÜSIL KASUTATUD ARTIKLID

Arujärv, M.-L. (2016). RATAS: Vähem teenivatel inimestel peavad maksud olema madalamad! *Pealinn*, 14. november.

Arujärv, M.-L. (2016). TAAVI AAS: Uue linnaeelarve trump on suured investeeringud, eriti ühistransporti! *Pealinn*, 14. november.

Kaldmaa, U. (2016). Linn märgib omanike leidmiseks üles ohtlikult lagunevad majad. *Pealinn*, 14. november.

Kaldmaa, U. (2017). Riik otsustas kõigile matusetoetust maksuma hakata. *Pealinn*, 13. märts.

Kaldmaa, U. (2017). Valitsus jagab linnadele ja valdadele huvihariduse jaoks 5,7 miljonit eurot. *Pealinn*, 11. september.

Karlep, I. (2017). Elu võimalikkusest väljaspool Tallinna. *Pealinn*, 13. märts.

Karlep, I. (2016). Kukutatud kõrkus. *Pealinn*, 14. november.

Karlep, I. (2017). KÕLVART: Linn võib erikoolide õpilaste eest ise hoolitseda. *Pealinn*, 15. mai.

Lausma-Saar, H. (2016). Senine poliitika jätab paljud eakad vaid lähedaste mureks. *Pealinn*, 14. november.

Lepassalu, V. (2017). Lõpp tänapäeva sunnismaisusele. *Pealinn*, 20. november.

Lepassalu, V. (2016). RÕIVASE PROHMAKATE TOP: Kiratsev tervishoid ja aktsiisitõus. *Pealinn*, 14. november.

Lepassalu, V. (2017). Valimised kui erakondade laulupidu: kas kõik laulavad eri häälel või ühte viisi? *Pealinn*, 09. oktoober.

Maran, K. (2017). Taastatav tulubaas toob tasuta lasteaiatoidu. *Pealinn*, 14. august.

Maran, K. (2016). TULEVIKU TALLINN: Päikesepaneelid katustel ja tramm magnetrööbastel. *Pealinn*, 19. detsember.

Maran, K. (2017). Valitsuse toel kerkivad üürimajad meelitavad ka väiksematesse kohtadesse töökäsi ja turiste. *Pealinn*, 13. märts.

Pealinn toimetuse. (2016). Järgmine aasta toob investeeringud haridusse ja sporti. *Pealinn*, 19. detsember.

Pealinn toimetuse. (2016). Linn kinnitas lauluväljaku ala arendamise uue kava. *Pealinn*, 19. detsember.

Pealinn toimetuse. (2017). Rahulinn ja rahuriik. *Pealinn*, 15. mai

Pealinn toimetuse. (2017). Valitsus toetas Tallinna Linnahalli remonti konverentsikeskuseks. *Pealinn*, 13. veebruar.

Pealinn toimetuse. (2017). Õige valik. *Pealinn*, 09. oktoober.

Povilaitis, D. (2016). Abilinnapead aitasid Toidupangas pakkida. *Pealinn*, 19. detsember.

Väli, J. (2016). Tallinna televisioon on mõtleva inimese meediakanalina väga vajalik asutus. *Pealinn*, 19. detsember.

Õunmaa, O. (2016). Imede aeg poliitikas. *Pealinn*, 19. detsember.

Õunmaa, O. (2017). Linn pakub sügisest ka lasteaia käivatele mudilastele tasuta toitu. *Pealinn*, 12. juuni.

LISA 2 KONTENTANALÜÜSI KODEERIMISJUHEND

Seminaritöö raames läbiviidud kontentanalüüs, võttes aluseks Vaikmaa (2010)

kodeerimisjuhendi, hõlmas järgnevaid kategooriaid:

- Järjekorranumber
- Väljaanne – väljaande nimi - Pealinn
- Ilmumise kuupäev – (pp/kk/aaaa)
- Pealkiri – artikli pealkiri märgitult sõnadega
- Autor – kes oli artikli autor ning tema kohta oli märke artikli juures, selle puudumise korral sai kodeeritud autoriks väljaande toimetus.
Kodeeritud väärtused: väljaande toimetus (autori nimi puudub); väljaandele töötav ajakirjanik; Eesti ekspert, arvamusiider, teadlane, analüütik vms; Eesti Keskerakonna või Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poliitik või erakonnaga seotud inimene; muu erakonna poliitik; Eesti agentuur; välisallikas; linnavalitsuse töötaja; muu (Eesti autor, lugeja vms)
- Žanr - hiljuti toimunu osas teavitamine lähtudes uudisväärtuse kriteeriumitest.
Kodeeritud väärtused: aramuslugu – paneb lugejat kaasa mõtlema, aitab selgitada teemat, probleemi; olemuslugu – probleemi käsitlevad lood, reportaažid mis kujundavad teatud suundumust; analüüs – mõni probleem põhjaliku vaatluse all, autoriks kaasatud mõni ekspert; kommentaar – aitas mõista teemaga seonduvat, lühike kajastus; intervjuu – küsimus-vastus-vormis pikem dialoog; muu – mis ei omanud otsest seost eelnevate žanridega.
- Tonaalsus Tallinna linna ja Eesti riigi suhtes – kaasates linna ja riigiga seotud struktuure. Tonaalsus lähtus hinnangust, mis oli artikli vältel läbiv.
Kodeeritud väärtused: tonaalsust pole võimalik eristada; neutraalne; negatiivne; positiivne.

- Artikli peateema – peateema sai otsustatud selle põhjal, mis enam kajastust leidis.
Kodeeritud väärtused: kultuur, haridus, teadus, ajalugu, kunst; keskkond, loodus; sotsiaalsfäär, heaolu, tervis; majandus, raha; poliitika, ideoloogia; vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted; inimtegevus, isiklikud suhted, eraelu, isikuomadused; hälbiv käitumine, kuritegevus, avaliku korra kaitse, õnnetused; sport, turism, hobid; mitu teemat võrdselt esindatud; autori pöördumine, tervitus, kutse, pühadesoov, vastuvõtuaja reklaam; sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine; muu
- Artiklis peamiselt sõna saavad inimesed – kodeerides on lähtutud inimese poliitilisest kuuluvusest ning seda arvesse võttes vastavalt kodeeritud. Kui tegu oli linnavalitsuse töötajaga, kes kuulus Eesti Keskerakonda, sai ta paigutatud erakonna alla. Mitme erakonnaga seotud inimeste puhul, sai otsus tehtud enim sõnasaanu osas. „Kes on parteitud“ sai kodeeritud, kui ei olnud võimalik parteisse kuuluvust tuvastada.
Kodeeritud väärtused: Eesti Keskerakond; Sotsiaaldemokraatlik Erakond; Erakond Isamaa ja Res Publica Liit; Eesti Reformierakond; Eestimaa Konservatiivne Rahvaerakond; Erakond Eestimaa Rohelised; kellel on muu poliitiline kuuluvus; kes on parteitud; kelle poliitilisi eelistusi ei õnnestunud tuvastada ; erinevad erakonnad.
- Linna ja riigi mainimine artiklis ja kujutamine illustratsioonidel – keskendub Tallinna Linna ja sellega seotud organisatsioonide ja Eesti Keskerakonna ning sellega hetkel koalitsioonis olnud parteide ja Eesti Vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike organisatsioonide, nende otsuste ja töötajate mainimisele artiklis või pealkirjades, kujutamisele illustratsioonidel.
Kodeeritud väärtused: ei mainita, mainitakse; ei kujutata, kujutatakse.
- Linna ja riigi mainimine artiklis seoses probleemide ja hinnangutega – tuues välja artiklis keskse probleemi ning milline hinnang sellele anti.
Kodeeritud väärtused: ei seostata ühegi probleemiga; maksud; transport; eelarve; haridus ; sotsiaalsed probleemid; keskkond; vead valitsemises; majandus; toetused; kommunaal, infrastruktuur; sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide

kaitsmine; muu.

- Hinnang Tallinna linnale ja Eesti riigile ning nendega seotud organisatsioonidele – artiklis kujutatu andis linnale ja riigile hinnangu.

Kodeeritud väärtused: ei ilmne; tugevalt negatiivne; pigem negatiivne; positiivne ja negatiivne tasakaalus; pigem positiivne; tugevalt positiivne.

Bakalaureusetöö tarbeks läbiviidud täiendav kontentanalüüs hõlmas järgnevaid kategooriaid:

- Artikli tonaalsus – tonaalsus sai kodeeritud Tallinna linna ning T.Rõivase 48. valitsuse ja J. Ratase 49. valitsuse osas eraldi. Tonaalsuse eristamisel sai jälgitud artiklis antud hinnanguid.

Kodeeritud väärtused: pole võimalik eristada; neutraalne; negatiivne; positiivne.

- Artikli hinnang – hinnang sai kodeeritud T.Rõivase 48. valitsuse, J.Ratase 49. valitsuse ja Tallinna linna osas eraldi. Eraldi kodeerimine võimaldas välja tuua artiklis esinenud erinevaid hinnanguid ja oli ühtlasi täiendamas seminaritöö „Ajaleht Pealinn sisu ja suundumused 2016-2017“ (Valgepea, 2018) käigus läbi viidud kontentanalüüsi, kus esmalt sai ühene hinnang riigi suhtes kodeeritud, lähtudes artikli kontekstis domineerivast hinnangust.

Kodeeritud väärtused: ei ilmne; tugevalt negatiivne; pigem negatiivne; positiivne ja negatiivne tasakaalus; pigem positiivne; tugevalt positiivne

- Artikli kohta märgete tegemine – artiklist olulisema välja toomine, mis iseloomustas kodeeritud väärtusi.

ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS

Mina, Kadi Valgepea,

(sünnikuupäev: 13.08.1973)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Muutused Tallinna infolehe Pealinn sisus keskvalitsuse ja omavalitsuse suhte
konstrueerimisel aastatel 2016-2017,

mille juhendaja on Ragne Kõuts,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil,
sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja
lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas
digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega
isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 28.05.2018